

ROZSATEJ

kitűnő teint-ápolószert
italos udaságot kölcsönöz a bőrnek.
balzsamszáppan hozzá 60 l.

OSAN

kitűnő fogápoló száj-
viz K 1.76. fogpor 88 l.

TANNINGENE

legjobb
hajfestő szer 5 K
Hetekig megmarad és nem engedi fészkét.
Sötétszöke, barnára és fekete.

ANTON J. CERNY, Wien, levelezim
XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lerakat 1. Maximilianstr. 9.
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

A **MARGIT-CREME** a főrangú hölgyek kedvenc
széplítő szere, az egész világon el van terjedve.
Pirallan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr
azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt
észlelhető.
Mivel a **MARGIT-CREME** utánozzák és hamisít-
ják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak
ilyen készítményt vállal a készítő mindenemű felelősséget.
A **MARGIT-CREME** ártalmatlan, zsírtalan, vegy-
tisztá készítmény, a mely a külföldön általános felülnést kelteti.
Ára 1 K. Margit-száppan 70 fill. Margit-puder 1'20.

Gyártja Földes Kelemen laboratóriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszerár, illatszert- és drogus-üzletben.

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 K
3-10 méter hosszú 1 " 10 " 12 " 13 " 14 " 15 " 16 " 17 " 18 " 19 " 20 "

ára csak 1 " 20 "

Egy szelvényt fekete szalonkabáthoz 20. — K-ért, éppoly fel-
őrtöszöket, turtalodent, selyemkamarut gyári áron küld
a mindenütt ismeri megjelölő és szolid postógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 126

Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyére szolgál mindenkinek, ha szövetszűség-
letét directe a gyártás helyén Siegel-Imhof cég-
nél rendeli. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb
választék a legújabb szövetekből.

„SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK!”

Bármely megrendelés teljesítése szigorúan mintához és figyelmes.

Ridikul
a legnagyobb vá-
lasztékban kapható

Papek József
Budapest, VIII., Rákóczi-út 15.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

CALIFIG

Ideális háziszert
gyomorbántalmak, emésztési
zavarok és ezek következmé-
nyei esetében a „CALIFIG”
néven ismeretes

**Kaliforniai
Fügeszörp.**

Ize kellemes, hatása enyhe
és mégis biztos. Tisztítja az
emésztő szerveket, szabá-
lyozza az emésztést, vissza-
hódítván ezáltal az étvágyat
s az egészséget. A „Califig”
gyermekeknek és felnőttek-
nek egyaránt jótékony szol-
gálatot tesz.

Kapható minden gyógyszerárban.
Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor.

CALIFIG

VASÁRNAPI UJSÁG

11. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, MÁRCZIUS 13.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám: Ár 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	10 korona.
Félévre	5 korona.
Negyedévre	4 korona.

A „Világkronika”-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetéseknél a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

STROBL ALAJOS SZOBRA SZ-TANÁR MÜTERMÉBEN.

A BUDAPESTI SZOBRA SZATI MESTERISKOLÁBÓL.

Balogh Rudolf fővitéle.

Halljuk ama szeplős hölgyeket

kik arcukról egész egyszerűen lemosják az összes szeplőt és pattanást a DIANA szappan és DIANA krém segítségével.

KÖSZÖNŐ LEVELEK:

Igen tisztelt Gyógyszerész ur
Ne vesse meg az én elismerő levelem, de nem tudom másként meghálálni azt,
hogy a Diana krémje minden szeplőmet elmulasztotta. Különben nem volt semmi
szépségem rajtam, de az a sok szeplő egészen eltörölte az arcomat s azt hiszem
a fő a egy nőnél, hogy az arczbőre sima és fehér legyen. Egész életemben hálaosan
fogok Önre gondolni. Üdvözlé
Hans Grete Sägerlin.

Tekintetes ERÉNYI uram
Ha lehet, küldjön utánvéttel 4 darab Diana-száppant, mert már elfogyott a másik
3 darab és én annyira megszoktam már a Diana-száppant, hogy nem is tudnék más
száppannal mosakodni. Dícsérete válhat ez a száppan, mert mióta ezzel mosakszom,
nincs egyetlen szeplőm sem és hóhérré lett az arcom. Amikor a Diana-krémet kez-
tem használni, először nagyon megijedtem, mert egészen lehámlt a bőrröm, de utána
annál szebb lett az arcom. Mindenkinek örömmel ajánlom a Diana-szereket. Azonnali
szállítást kér
Kelemené.

Tisztelt ERÉNYI ur
Szívesen terjesztem az ön Diana-száppant és Diana-krémjét, mert végtelen örömmé
van, mióta ezen szereket használom. Ahányszor a tükörbe nézek, minőség áldom ent,
hogy ilyen csodálatosan eltűntek a szeplőim és pattanásaim. Kérek ismét 6 darab Di-
ana-száppant és 3 Diana-krémet nappali használatra. Tisztelettel Schiesinger Gertrud.

Tisztelt ERÉNYI ur!
Az itteni gyógyszerárban nem kaptam Diana-pudert, Ön pedig azt írja, hogy ta-
nácsos gyengén beporozni az arczot, küldjön tehát 2 doboz fehér pudert szarvasbőrrel és
miután ugys egy a port, tessék hozzácsomagolni 3 darab Diana-száppant is. Ha van
valami jó miltesser-írtoja, úgy küldjön azt is, de csakis Erényi-fele legyen és ne kerül-
jön többé 2 koronánál. Megint csak azt mondom, hogy a legjobb szeplő elleni szer az
Ön Diana-krémje és Diana-száppanj, mert az én szeplős arcomat valami bámulat-
os módon megszépítették az Ön szerel.
Teljes tisztelettel Ludwig Szarlta.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan;
amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-
szinű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy nagy darab Diana-száppan 1 kor. 50 fill.
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvéttel eszközöltetik.)

ÓDA A SZÉPSÉGRŐL.

Zenét, Madonna! mily titkos zenét
Hallhatsz a lomha földi légen át,
Hogy minden rebbenés ütemét
Annak kövesse s néma dallamát?
Mert kisujjadnak kisebb izomát
Sem mozgatod, ha nem csodás ütemre
S lépésed úgy, mint tánczod és imád
Ünnepi lengés, muzsika a szemre,
Mely nagy harmóniát hangol húros szívemre.

Szféra zenéje ez! világszene,
Mely szép testedben hangszere talált,
Vagy e természet minden kelleme,
Mely azelőtt az űrben szerteszállt,
Csillagok közt e drága testre vár,
Mely egybegyűjtse, mint a drága lencse
Magába gyűjti mind a napsugárt,
S a bámuló világ elébe öntse:
Tevédél élni és csak látni is, szerencse.

S vajjon e drága test ha sirba omlik
S e drága lencse egyszer eltörik
(O gyászolj, Múza! minden porbaromlik,
Minden eljut a végső gödörig
S az ért gyümölcsöt esűf telek verik)
De a mi szép volt, a szépség sugára,
A fényugár, kiszáll a légűr
S bár emberszem nem láthatá sokára,
A sugar megmarad, tán istenek javára.

Tán más csillagban boldogabb halandók
Felfogják majd utazó zenefényét,
Evezrek multán újra olvasandók
Bűbájos tested örök költeményét.
Ó hadd reméljem más egek reményét,
Hová csak akkor ér a fényugár,
Mely most hagyván el tested szent edényét,
Már csillagokról csillagokra jár,
Mint drága pára, mely szent edényből kiszáll.

A földön képed, szobrod összeomlik,
Eltörnek, s majd a föld is eltörik:
Ó gyászolj, Múza! minden porbaromlik,
Minden eljut a végső gödörig;
De a szépség kiszáll a légűr:
Test s lélek meghal; néki nincs halála;
Nagy távolok új kincsükül nyerek
És csillagokról csillagokra járva
A végtelenbe száll, — tán istenek javára

Babits Mihály.

CELLÓN.

Komorságonnak halk, lágy hangfogóját
Szívem hűjjára lassan ráteszem,
S mi érzés eddig elröppent belőle:
Most benn halódik majd el csendesen.

Rideg lesznek, mint elzárt érzekoporsó,
A melyre régen ráhullott a hant,
A mely egész világot rejt magába
S titokban, félte őzi ott alatt.

S a kik szerettek, nem fognak szeretni,
Megölöm minden titkos vágyamat,
Mi máshoz von: — szeretnem nem szabad;

Es így fogom a magányt ünnepelni. —

A hegedűre hangfogót teszek,
Elátkozom magam — s boldog lesznek...

Elek Alfréd.

A KONT-ESET.

— Fantasztikus regény a XXI. századból. —

Irta Szemere György. (Folytatás.)

VIII.

A kaszinóban természetesen nagy port vert fel a Kont vitéz váratlan fellépése: a politikában való aktív részvételi szándékának a bejelentése.

Mert bármekkora nőtt is a vitéz népszerűsége és tekintélye, többé senki se gondolt arra, hogy a haza megmentőjét keresse benne. Maga Gábris is rég elfelejtette, a miért tulajdonképpen lehívta a földre: a hazát teljesen különválasztotta az úkapácskájától. Abban a hitben élt, hogy megismervén a kor viszonyait ő maga is lemondott ambízióiról.

És ime kitént, hogy komoly szándékai vannak, nem csupán kedvtelésből és népszerűség-hajhásból utazta be az országot a nyáron: értékesíteni akarja a nép körül szerzett tapasztalatait. Nyilván a módját is megmagyarázta neki valaki, mert hiszen képviselő akar lenni, egész helyesen.

Mindenki elismerte a vitéz hatalmas szellemi képességeit, de abban mégis kételkedett a kaszinó, hogy a nagy úr a politika sikamos mezején detail-ismeretek és apró komiszka fufangok praxisa nélkül érvényesülni tudjon.

Gábris is tartott tőle, hogy a pártélet zavaros vizeiben hamarosan lejárja magát. El fog merülni a sok államjogi, egészségügyi, pénzügyi, kereskedelmi törvény örvényében, belefoglalja akár a legelső kocafiskális, a ki be tudta magolni eme törvényeket.

Az senkinek sem jutott eszébe, hogy hiszen módjában áll Kont vitéznek is megtanulni a Corpus Jurist. A lángeszét elismerték, de nem tételeztek fel benne annyi akaraterőt. Gábrisnak megvillant ugyan a fejében az a gondolat, hogy hátha épen azért zárkózott be két hétre, hogy a törvényeket büjja, de a hogy megvillant, úgy el is aludt egy pillanat alatt...

A miniszternek mindezek ellenére igen gonosz sejtései voltak. Ő félt Konttól. Maga se tudta okát adni, miért, de neki az volt az előérzete, hogy a vitéz még sok galibát fog a kabinetnek csinálni, ha belekerül a képviselőházba. Idővel kiforhatja magát modern politikussá, vagy mi, érzi-e máris van hozzá, azt bebizonyította neki a varga példázatával. El kellett ismernie, hogy czélt talált vele. Mert csakugyan úgy áll a dolog: könnyű volna politikát csinálni, ha ismerné az ember a nemzet szükségleteit. A pszichéjét! Vágyait, eszményeit! Csak hogy ép ez a legnehezebb. A diagnózis megállapítása. Az orvososság: az már csak recept...

Hát ki tudja, hogy a diagnózist nem pedzi-e Kont vitéz már eddig is? Ahhoz törvényismeret se kell, csak nagy megérzések. Főlényes elme. Éles szem. Meleg szív.

Ha úgy lenne, — morfondírozott a miniszter, — azt se igen banná, ha megbuktatná a kabinetet... Am ha csupán izgásgásból, szereplési vágyból akar kilépni a politika porondjára, jobb lenne elejét venni a kalamitásnak... Majd csak talál tíz embert, a ki megkérvényezni a mandátumát, akármekkora is a nimbusza...

Igen fött a feje a jó miniszternek. Mitévő legyen?... A kaszinótagok lelkét már nem furkálták ilyen skrupulusok, ők a Kont szereplési szándékát inkább a szenzáció és pikantéria szempontjából vették bírálat alá és azt vallották, hogy nem kell, nem szabad (már csak kegyeletből sem) akadályokat gördíteni a Kont naiv, szinte sportszerű vállalkozása elé.

Igyekeztek meggyőzni a minisztert. — Ne bántsd, kegyelmes uram... Ártani semmi esetre sem árthat. Csak használhat a roppant népszerűsége... Kiaknázhadjuk a javunkra, stb.

De a státusférfi csak tovább lógázt a fejét. — Ej, ej, cifra dolgok fognak még itt ki-sülni.

Egy hétrét mameluk elnevette magát.

— Igaz, — jegyezte meg gúnyosan, — hogy elég cifrán kezdte... Hahaha, azt mondta, hogy csinál ő magának, ha akarja, akár másnap kerületet.

— Ugyan, — vette Kanut a vitézt pártfogá-

sába, — azt ő nem komolyan értette... Beugrottál neki...

A mameluk védekezni akart, de mivelhogy a komornyik egy sürgönyt prezentált a miniszterének, elhalasztotta az ellenkezését, hogy a gazdája is meghallhassa, ha elintézte a sürgöny ügyét.

De bizony arra többé nem került rá a sor... Egy megdöbbenő, szinte hihetetlennek látszó hírt jelentett a távirat. A miniszter halálra sápadt bele. Kezéből kiesett a sürgöny. Kanut felkapta és felolvasta:

«Szendrey István gróf, a belváros országgyűlési képviselője hat órakor szívizékhűdésben elhalálozott.»

A kaszinó urainak önkénytelenül az órára tévedt a tekintetük... Hét óra volt... Körülbelül egy órája lehetett annak, hogy Kont elhagyta a kaszinó épületét...

Az urak annyira meg voltak döbbenve, hogy hamarjában nem voltak képesek összekapcsolni a két eseményt: a Kont szavait a megrendítő tényről. Gábris kivéve. Az egyszerűen kivált a megdöbbenő tömeg közül és a miniszter elé lépett:

— Kont vitéz — konstátálta szinte átszellemülten — megcsinálta magának a kerületet abban a szent pillanatban, a melyben ebbeli szándékát bejelentette. Azt hiszem ezután, Isten csodás akaratával szembe nem helyezkedhetünk...

— Nem, — mondta a miniszter, a ki magához jött végre, — Isten újjal mutatott rá: mitevők legyünk...

— Éljen Kont! — zúgta rá halkan az egész kaszinó.

Aztán bővebben kezdtek tárgyalni a csodálatos eseményt... Konstátálták, hogy az elhalt képviselő egészséges volt, mint a mak. Egyesek még tegnap is kártyáztak vele. Sőt Klimanóczy szerint éjjel az orfeumban járt, roppant vig volt, sok pezsgőt ivott. Mi több, Geksi gróf meglátogatta ezelőtt három órával s pompásan mulatott az élezei...

Aztán Kontra került a sor... Az élet, az elmúlás, a túlvilág, az isteni gondviselés rejtélyes problémái sűrű ködként borongtak a fényes termek levegőjében és megszállották a lelkeket... Szó kevés esett.

— Miért kívánta Kont — sóhajtott fel Geksi gróf, — épen a Szendrey halálát?

— Nyilván mert az ország első kerületére vágyik, — vélte Klimanóczy... De Gábris lehurrogta.

— Bolondokat beszéltek. Olybá veszitek a halált, mint gyermek a büntetést. A halál boldogság, dicső dolog. Úkapám bizonyára azért jutalmaztatta meg vele Szendreyt, mert ő volt közöttünk a legkülömb...

A XXI. század misztikumra hajló vértelen szelleme vakon belement a Szendrey váratlan halálának abba a magyarázatába, hogy azt Kont vitéz akarata idézte elő. A véletlenek összetalálkozásában már nem igen hittek akkor az emberek. A tudomány igen elharapódzott, eltörölte a hypotheziseket, inkább transzcendentális okfejtésekre vetemedett, hogy betömje a hézagokat. Dogmává lőn: a természetben nincs véletlen, vagy ha van: ez a legnagyobb csoda...

Kont vitéz abból, a mi távozása után a kaszinóban történt, aligha tudott meg valamit is. A Szendrey halálának híre azonban még a grófné palotája előtt eljutott hozzá. Igen egyszerűen, hiszen a hercegnő palotájával szomszédos volt a Szendreyé. Épen akkor húzták fel rá a gyászlobogót, midőn Kont lóra ült, hogy hazanyargaljon.

— Ki halt meg? — kérdezte csatlósától a gyászlobogóra mutatva.

Azok már értesülve voltak a gyászos hír legkisebb részletéről is.

— Szendrey gróf, — válaszolták. — Hatalmas úr volt... Okos ember... képviselő.

Kont összeresztent.

— Képviselő? — mormogta halkan, aztán felnézett a csillagos égre s mialatt könny szökött a szemébe, háláadó szavak váltak le ajkáról áhitatosan, reszketegen:

— Isten velem: ki ellenem?!

A fényes kis lovascsapat lépésben haladt a budai városrész felé. Csattogott a paripák patkója és szikrákat váltott ki az utca követéből. A csillagok reszketek az égen, az emberek szanaszét futkostak itt alatt...

Kont vitéz gondolatokba merült. Csak akkor eszmélt fel, midőn a Dunához érkezett s egyik csatlósa jelt adott a révészeknek.

— Hallihó! Dulihó!

A gőzbárka átszállította a lovasokat... Kont még sokáig nézte az eget várkastélya egyik tornyából, kikönyökölve az ablakon a hideg éjbe. Ő nem fázott... Két nagy érzés hatalmas lángokat gyújtott fel a szívében. A hazaszeretet és a — szerelem... A hercegnő képevel aludt el s a hazáról álmodott.

Idegen fejedelmek jöttek messze országokból a magyar király vendégeiül. Örömtüzek égtek, pattogtak az éjben, s vakító fényükkel be-ragyogták Nagy-Magyarország egész területét a Kárpátoktól az Adriáig, még azon is túl: a Földközi és a Fekete-tengerekig... A királyok épen azért jöttek Buda várába, hogy ezzel elismerjék, szentesítsék a magyar király új hódításait...

... A várurnak, midőn másnap felébredt, első dolga volt, hogy misét rendeljen. Házi papot nem tartott, de kápolna volt a várkastélyában s Rómer Benedek, a vizivárosi plebános készségesen vállalkozott a nagyr vallásos szükségletének ellátására bármily időtájban is. Most is megjelent a hívására azonnal s kiszolgáltatta a misét.

A várúr, mikor mise után az ebédlőbe lépett a plebánossal (a kit szokás szerint magánál tartott reggelire), már három látogató is várt rá: Gábor gróf az ügyvéddel és a nazarétnussal.

Kont az ebédlőbe kérette és az asztalhoz ültette őket is.

Az ügyvéd pompás magyar típus volt: kövér, zömök, nagyfejű. Afféle talpig-test ember, de nyakig-ész volt annak a feje is. Kont maga

MUFLON-KOST SZÉTTÉPŐ MEDVE SZOBRA; A HENRIK POROSZ HERCEG ÁLTAL BETLÉREN ELEJTETT MEDVE MÁSA.

mellé ültette jobboldalt és azonnán elkezdte vele tréfálni.

Egyéb se kellett Kincses Károly uramnak (hogy a maga nevénevezzük a fiskális urat),

hiszen az ő fejében lakott a saját állítása szerint a magyar mithologia valamennyi manója: az adoma, tréfa, szójáték kisistenei.

— Hallom, — kezdte Kont vitézt az évődést, — hogy kigyelmed tartja magát az ország legokosabb emberének; hát mondjon valami olyat, a mit még senki se mondott.

Kincses uram egy pillanatig sem gondolkodott, azonnán rávágta:

— Jó, hát azt mondom, hogy az embernek legbecesebb testrésze az ötödik kerek.

— Való, — ismerte be s nevetett hozzá Kont vitéz, — ilyet aligha mondott valaki is, csak egy hibája van a mondatnak: nem lehet megérteni.

— Hászén — mondta a fiskális, — azért vagyok, hogy megmagyarázzam.

— Halljuk!

Hát — magyarázta Kincses Károly, — minden embernek annyi értéke, mint a meny-nyivel többe tud másoknál. A rendes ember, azaz a négy kerekén járó, semmit se ér, mert csak azt tudja, a mit már mások is konstátáltak. Következésképpen a bolond, vagyis az öt-kerekes ember értékesebb, mert az olyat is tud, a mit senki se hisz el.

Kont nem volt meglegedve a fejtegetéssel, megcsóválta fejét.

— Kire czéloz kigyelmed?

— Arra, a ki a vasutat, a léghajót, a telefont, a grammofont, a napsugárral való fűtést kitalálta és a többi bolondra...

— Azok nem voltak bolondok...

— Nem-e?... Ha én azt állítom, hogy az emberek szeretőt fognak tartani a Marsban, nem vagyok bolond?

— Az képtelenség.

— Ma, de az lesz-e százezer év múlva? Százezer év előtti képtelenség volt a villamos vasút is s ha bolondok nem lettek volna a világon, biztosíthatom, hogy ma is az lenne... Uram, — folytatta Kincses, — a képtelenség és lehetőség egy méh-szülte fogalom. Minden lehetőség képtelenség csira korában. Azonképpen a bolond és a lángész is egy és ugyanazon személy. A siker előtt minden lángész: bolond.

Kontnak így kihámozva már jobban tetszett a tétel.

— Mond valamit, — dicsérte a fiskális esztét. — Kigyelmedre alighanem rá fogok bízni egy kiskorú lehetőséget: öregítse meg.

— Megteszem, — vállalta Kincses, — ha megfizeti a zabját.

— Azt megfizeti busásan...

— És ha kiállja a kor levegőjét, — tette hozzá fiskális uram óvatosságból.

— Majd meglássuk...

Gábor gróf igen kíváncsi lett: vajjon mi lehet az a képtelenség, a minek megvalósítását

A VÉN SZÁMADÓ; A KÉSZÜLŐ NAGYKÖRÖSI ARANY JÁNOS-SZOBOR EGYIK MELLÉKALAKJA.

A BUDAPESTI SZOBRÁSZATI MESTERISKOLÁBÓL. — Balogh Rudolf fővételei.

STROBL ALAJOS JUSTITIA MÁRVÁNY-SZOBRA ELŐTT.

ükapja rá akarja bizni az agyafurt fiskálisra? Valami ostoba sejtetem igen piszkálta a máját. . .
— Mi nekünk nem szabad tudnunk arról a képtelenségről? — kérdezte feszengve, bátor-talanul.

— *Lehetőségről*, akard mondani, — javította ki Kont.

— Jó, mondjuk úgy.

— Miért ne mondanám meg? Vissza akarom perelni azt a 172 uradalmat, a mi azalatt, míg távol voltam, szerteszét mászott az utódaim között.

Hát igenis, ez volt a szegény Gábris sejtelve épen. A torkán is akadt az a szardínia, a mit épen a szájába tett. A papnak is megcsúszott a széke magától, hogy majd leesett róla, de még a fiskális is elejtette villáját a rája szűrt hideg kolbászzal együtt. Csak a narancsú folytatta nyugodtan, a hol elhagyta, a lakmározást. . . . Őt nem érdekelték a földi javak.

Kont vitéz ajkán egy szánakozó mosoly lebent el.

— Sajnálak, fiam, — szólott Gábor grófhhoz, — de szükségem van a birtokaimra. Gábrist még csak jobban felingerelte ez a fölösleges szánakozás. Felszisszent tőle.

STROBL ALAJOS NAGY MŰTERMÉBŐL.

Kincses mester szót se szólt eddig a tárgyhöz, nem is hallotta a Kont és a Gábor gróf között lezajlott disputát, annyira belemélyedt a maga jogi kombinációiba. Tehát komolyan foglalkozott a *képtelen* ügygel.

(Folytatása következik.)

SZOBRASZMŰTEREM A BUDAPESTI MESTERISKOLÁBAN.

A hol élénk művészi élet van, mindenütt szokottá vált, hogy a nagyközönségnek a művészet iránt érdeklődő része időnként meg-meglátogatja a művészek műtermét, érdeklődik készülő új műveik, terveik s az iránt a környezet iránt, a melyben a művész dolgozik s a mely többé-kevésbé befolyással van műveinek jellemére is. Egyszer-mászor nálunk is történt kísérlet ennek a szokásnak meghonosítására, mert maguk a művészek is fölismerték, hogy az ilyen közvetlen érintkezésük a közönséggel mennyire alkalmas a művészet iránti érdeklődés felkeltésére és folytonos élesztésére. Meggyökerezni azonban nem tudott e szokás, a kezdeményezések csakhamar elaludtak; aligha azért, mintha a közönségben nem volna meg az érdeklődés, hanem a dolog szokatlanságánál s a vele járó tartózkodásnál fogva. A személyes látogatást pótolja legalább némileg, ha érdekes képekben bemutatjuk a magyar

A RÉGI MÁTYÁS-TEMLOM KÖVEIBŐL FELÁLLÍTOTT HUNYADY-KÁPOLNA A KERTBEN.
A BUDAPESTI SZOBRASZATI MESTERISKOLÁBÓL.

— Eh, képtelenség! — hadarta. — Tréfának rosz, fenyegetésnek üres. . .

Kont erre már összeráncolta a szemöldökét. És rászólt a grófra:

— A ki fél, az ne henczegjen.

— Nem félek, — nyakaskodott Gábor gróf.

— Akkor miért akadt a hal a torkodon?

— Az ükapám szándéka bántott, — állította az ükunoka, — tisztán a szubjektív animozitása. Hogy nem éri be azzal, miszerint megosztom magával a jövedelmemet, az egész vagyonomra vágyik. . . . Azt hiszem, ez elég ok. . . .

— Fiam, — jegyezte meg a vitéz, nála szokatlan szelídséggel, — fogsz te még e dologról másképen is beszélni. . . . Nem világosíthatlak fel a felől, mire kell nekem a földem, mert annak még nem érkezett el az ideje. Ma csak annyit mondok, hogy nem mulatságra kell. . . . Elégedj meg egyelőre ennyivel és ne gyűlölj idő előtt.

A vitéz ajkairól szinte természetellenesen hatottak ezek az elegikus szavak. De különösen a hang, a melyen mondvá voltak. Gábor grófon valami meghatározhatatlan érzés vett erőt, a mi feldúlta a lelkiismeretét.

— Nem gyűlölöm, ükapám, — hebegte, — csak nem értem, mire való ez a czéltalan és képtelen erőszak. . . .

— Hogy czéltalan-e, képtelen-e, azt majd Kincses uram fogja kisütni, — jegyezte meg Kont vitéz. . . .

szobrász-műtermek egyik legnevezetesebbikét, a mesteriskola szobrász-műtermét, hol *Strobl* Alajos és tanítványai dolgoznak.

Az iskola, mint ismeretes, az Egreskertben van. A görögstílusú épületet 1889-ben építették. Érdekes már környezete is, hol régi magyar vagy magyar vonatkozású emlékek vannak felállítva pontos másolatokban vagy az eredeti kövekből újra összeállítva, nem különben *Strobl* Alajos néhány nagyobb szoborművének mintái is. S műtárgyakkal van tele minden, a hova fordulunk. A mester művei közül ott látni a fogadóteremben Erzsébet királynénak márványszobrát, mely a budavári ereklye-muzeum számára készült, továbbá a Szent István-szobor, a Kossuth-mauzóleum mintáját s egy kutyáktól üzött vadkan szobrát.

A fogadószobából jobbra nyíló teremben áll a nagykőrösi Arany-szobor egyik alakja, a vén számadó gulyás, melyet a mester most fejezett be, továbbá gróf Széchenyi Gyula mellszobra, Keleti Gusztáv készülő síremléke, Izsó Miklós mellszobra s egy muflon-kossal viaskodó medve szobra, hű mása annak a medvének, melyet az idei télen Henrik porosz herceg ejtett el a betleri medvevadászaton, van itt egy szökőkútba való vadkanfej is, — a két utóbbi szobor a készülő bécsi nemzetközi vadászati kiállítás érdekességei közé fog tartozni. Egy másik teremben *Justitia* ülő-szobra van sokszínű márványból, — ez a római kiállításra készült. Ezeken kívül egész sereg kisebb-nagyobb szoborminta emlékeztet arra, hogy *Strobl* mesternek nagy szobrászi mult van a háta mögött, de előtte is fényes pálya van még.

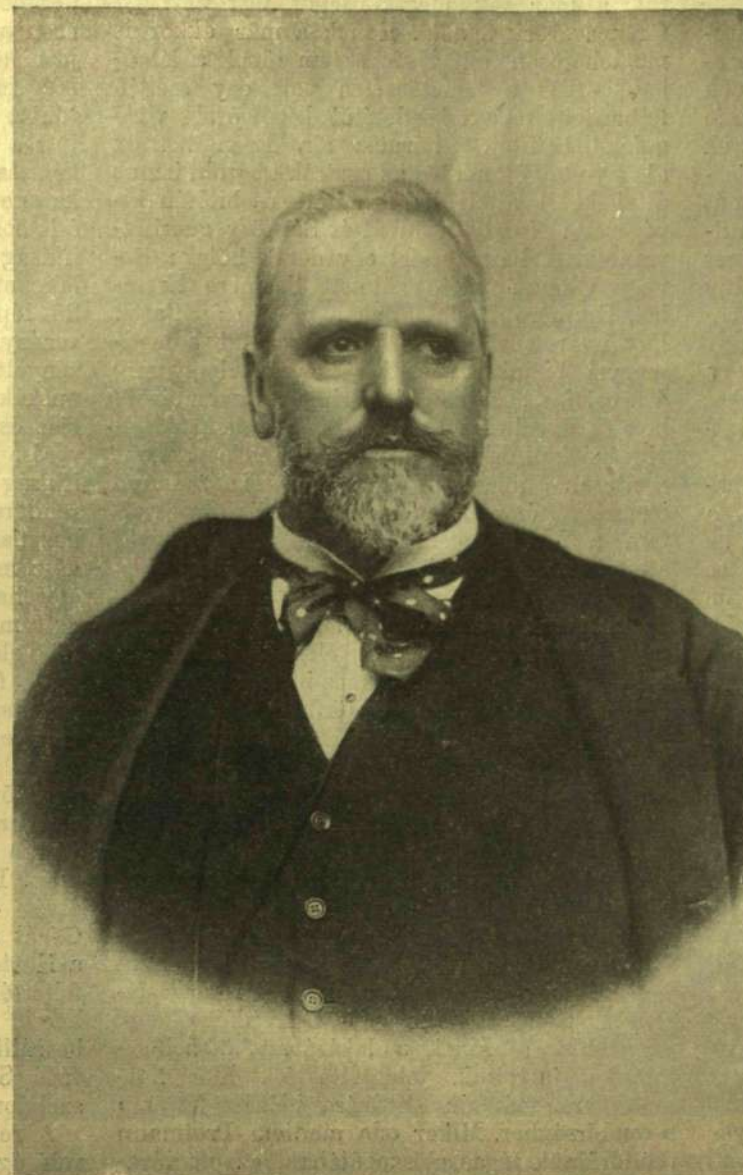
Mellette dolgoznak tanítványai, *Vasary* László, *Ráppolti* Lajos, *Szécsényi* Károly, újabb művészi alkotásokkal elfoglalva.

BEZERÉDJ PÁL.

Nem történt valami különös dolog, Ő Felsége egy belső titkos tanácsost nevezett ki, a mint hogy naponkint ki szokott nevezni egyet vagy kettőt számos országban és tartományban lakó alattvalói közül. Úgy szokott ez megadni, hogy szinte alig lehet észrevenni. Pedig a belső titkos tanácsosság már nagy sor. A titkos tanácsos roppant sarzsi a király előszobájában vagy az ebédlői asztalnál. A legöregebb belső titkos tanácsos még a saját miniszterelnök is fölfebb ül, ha ő maga csak államtitkár is. Őt pedig nem előzi meg senki, csak a miniszterelnök, a kit megint nem előz meg, csak az esztergomi érsek. Az esztergomi érsek tehát rangban az első alattvaló, kivéve, ha a herceg Esterházy-családból van ott valaki, ha csak egy tacsó gyerek is. Akkor az ül a király jobbján.

De hát a belső titkos tanácsossággal is szép jogok járnak. A belső titkos tanácsos minden évben jelentkezhetik audienciára, sőt illik is, hogy megjelenjék a király kabinetjében, a belső titkos tanácsos nem kaphat már csak nagy rendet és mindenképen kellő evidenciában tartatik az udvari háztartás részéről, mint akár az udvar fehérműje: titkos tanácsosok, egyszeri használat után, a kikkel még lehet teríteni, tanácsosok, a kik már elhasználtatnak, és végre olyanok, a kik «vissza mosásba» vannak dirigálva.

Mióta a politikai krízisek gyorsan emésztik a politikusokat, azóta nálunk is csodálatos módon megszaporodtak a belső titkosok. Úgy szólván már nem is a király akaratából támadnak, hanem *automatic* lesznek. A képviselőház elnöksége megkapja, az államtitkárok belevénülnek, a képviselő-matadorok, mihelyt türelmetlenkedni kezdenek a hatalom utáni vágyban, e czukros bonbonnal csillapítatnak. A karriért tehát, melyet a belső

BEZERÉDJ PÁL.

titkos tanácsosság egészíti ki, ha a dolgok mélyére nézünk, inkább parlament csinálja, mintsem a király. Künn a kerületekben megvitt választási diadalok a színes mozzanatok e pályánál; öblös hangú kortések, fehér ruhás lányok, kormosfűtő fátylasmenetek, fényes debatteri sikerek a Házban, szerencsésen szőtt intrikák a klubban, hatalmas klikkek a kocsi élé fogva. . . . ezek visznek a négy bűvös betűhöz (v. b. t. t.), mely mint valami négylevelű lóhere mosolyog le a levelezésekről.

S ez az, a miért talán megfordítva kellett volna kezdeni ezt a cikket. Nem úgy, hogy nem történt valami különös dolog.

Ellenkezéleg, különös dolog történt. Ő Felsége egy belső titkos tanácsost nevezett ki. Egy tanácsost, a kit a felismerhetőség szűkegéből nem a kortések éljenriadalma fehér ruhás lányok sora közt, nem öblös frázisok, nem a kocsi élé fogott népszerűség paripái vitték fel olyan magasra, a homnan a trónról látható lenne, — hanem millió és millió szép, fehér henyő fogta be magát a járművébe s szép lassan, nagyon lassan elvontatta oda, épen oda, a hova a többi eljutott, csak azzal a különbséggel, hogy a bogarai csúsztak-másztak, nem pedig ő.

Ugyanis azt a bizonyos Bezerédj Pált nevezte ki a király belső titkos tanácsosnak, a kit közönségesen «selyem Bezerédjnek» neveznek az országban.

Abból a kurucz ágból való, mely Bezerédj Imrét, Rákóczi Ferenéz híres vitézét tiszteli őseül, ki a sárospataki templomban pihen, a hol meg kellett nyitni a sírját, mert a babonás hadsereg lefejeztetésébe nem tudván bele-nyugodni, azt terjeszté, hogy holt teteméből minden pénteken víz szivárog fel.

Bezerédj Pál annak a jómódú, úgynevezett négylovas gentrynek egyik példánya, mely közönségesen elkopott egy csomó lipceit és egy csomó orosz trappert, csinál egy-két szerelmi regényt, van vagy öt-hat párba, végig-eszik egy óriás sorozat dinert és déjeunert a kaszinóban vagy a magnásoknál, a kikhez göröcsösen számítja magát, föllep egy párszor képviselőnek és meglesz vagy megbukik, aztán

az operába jár, festi a szakállát, sokáig fiatal s végre kimarad észrevétlen mindenünne, úgy, hogy meghal. Olyan kinyomkodott út ez már, hogy ritka alóla a kivétel. A mi Bezerédjnek azonban meglepő kivétel volt. Először is a szokott-nál nagyobb műveltségre tett szert, utazott a külföldön, megismerte az európai kultúrát a forrásainál, látta, hogy a nemzetek nemcsak szaválnak, hanem dolgoznak és dolgoztatnak. Elhatározta, hogy ő is valami nemzeti munkához lát. De nem úgy, mint a többi vasalt nadragos gentry, hogy főszolgabíró lesz, vagy főispán (erre a munkára van elég ember), hanem egy ajánlatot adott be a kormányhoz, hogy selyembogarakat fog tenyészteni, hogy azzal a selyemtermelést honosítsa meg az országban.

Hahaha! Micsoda kacaj, micsoda mosolygás támadt erre a hivatalos búróban, a kaszinói fülkékben és mindenütt, a hol Bezerédj Pált ismerték. Szerencsére kevés helyen ismerték. A bogarakat akarja dolgoztatni, mint Hemennyey János uram, a ki a legyekkel pipaszárakat tisztogattatott, áteresztvén őket e veszedelmes, mocskos csatornákon, hogy a másik szélén kivergődjének. A tolmagegyei nemes urak a fejüket csóválták:

— Hát azért törtültük el mink a jobbágyságot, hogy most az erős ember helyett a gyenge férget vigyük robotra? No már azt mégse teszi magyar ember.

Bezerédj ép akkoriban örökölte nagynénjétől, Bezerédj Istvánától a hídjai birtokot. Biz azzal úr is lehetne! Megfoghatatlan az, hogy ilyen bogarakkal töltötte meg a fejét!

Bezerédj azonban állhatatos maradt, a kormány tehát megbízta, — mert Bezerédj nem kért fizetést.

Nagy hévvel, buzgalommal látott hozzá a selyemtenyésztés meghonosításához. Képzelt, mekkora emberfeletti szívósság kellett, kiállni a gúny nyilait itt, a hol ugyan virágzott a kormánybiztosi intézmény, de legalább valami folyónak volt az ember kormánybiztosa, nem bogaraké; még nehezebb volt kapa-czitálni másokat itt, a hol a nép nem is bírja másképp elképzelni Isten kinyitott kezét, mint a búzatermésben. Évekig és évekig folyt a küzdelmes szervező munka. Mennyi vesződség, mennyi fárasztó hullám! Buzdítani, izgatni, rábeszélni, lötni-futni, cikkezni, polemizálni. Ha a magánosoknál megindult, akkor a kormánynál találni akadályokat, ha pedig a kormány megpuhul, vizeverza. A ki ebbe bele nem ún, aczélből való az akarata. Bezerédj nem engedett, nem fáradt ki, nem lankadt el. A szeretetreméltó úr, a ki igen kedves, nyájas társalgó, valóságos szimbóluma a tevékenységnek. Most 65 éves, de még ruganyos, deresedni alig kezd. Mindég libegve érkezik, mintha sietne, kendőjével legyezőgeti szép fekete szakállal körített piros arcát. Van valami különös melegség a tekintetében. Törökös fej. «Fényes ábrázatúnak» lehetne mondani, annyira üde az egész fej, menten az öregség tompa fakóságától. Akár csak az eleven ezüst, mindenütt ott van. Ha Bécsbe megysz, vele találkozol a Práterben; vasúton utazol, Bezerédj lép be a kupéba. Ott van a nemzeti kaszinóban (a hol esetleg egy becsületbíróban elnököl), majd bekukkan a volt szabadelvűkörbe, a hol egy-egy fiatal képviselőt csábít el a bogarai számára. Benéz vacsora után a kioszkba, a hol valami politikai kompániában telepszik meg s hallgatván a tarka-barka beszélgetést, nagy szemei megrengve mutatják, hogy a lelke valahol messze van. . . . talán a bogarai közt.

És látja őket innen is, a mint falánkul halálnak a szederlevelek közt s vígan húzódnak, kanyarodnak gyűrűs fehér testükkel ide-oda, látja, a mint nőnek, gubóznak, szóval hogyan

dolgoznak, éjjel és nappal, koalícióban, ex-lexben, nekik mindegy.

Szekeşzárd és vidéke ma már valóságos selyemország. A vizesöpp kivájjá a követ. Bezerédj buzgalomát siker koronázta. A közönség olyan jégtábláit törte szét, hogy az szinte esodaszamba megy; ma már ezek és ezek foglalkoznak lázas kedvvel a selyemenyészéssel. És 1905-ig hatvanegymillió koronát vettek be a selyemtermesztők. Hatvanegymillió korona! Hogy ezek a bogarak ennyi pénzt csináltak! Ha nem maga a mágas kormány mutatná ki az összeget, el se hinném, — vagyok annyira magyar ember.

S még azonfelül is mit csináltak ezek a rongyos pondrócskák. Bevették a patrónusukat 1903-ban a főrendiházba, most pedig valóságos belső titkos tanácsosnak segítették be.

Tanulhatnál eből, jó magyarom, a ki pipaszóval lesed az esőt a házad ambitusán a búzavetéseidre, hogy nincsenek a világon az emberi dicsőség számára se kis dolgok, se nagy dolgok, a dolgok egyforma dolgok, de vannak kisebb-nagyobb szeretetek és komoly, férfias, vagy kevésbé komoly akaratok, melyekkel a dolgokat végzed s ez akaratok mértéke szerint lézen tied az ország, a hatalom, dicsőség. — amen.

M. K.

MÁRCZIUS 15-IKE ÖTVEN ÉV ELŐTT.

Az 1860. évi márczius hó elején elhatározta az egyetemi ifjúság, hogy a folyó évi márczius 15-ikét nyilvánosan meg fogja ünnepelni. Megindult azután a tárgyalás arról, hogy ezen ünnepelés minő alakban történjék. Különböző tervek merültek fel. Voltak olyanok, a kik elének tartották volna egy az egyetemi ifjúság által rendezett közbülső megünnepelést s azon az egész ifjúság részt vett volna; mások szavazatokat és az egyetemi dalárda által előadott hangversenyt óhajtottak rendezni, de ezt csak a rendőrség engedélyével lehetett volna megtartani, az iránt pedig tisztában voltunk, hogy ilyen engedélyt a rendőrségtől márczius 15-ére nem kapunk; de azon kívül a fiatalok e napnak nyilvános megünnepelést akarta rendezni. Olyan magánkörben Magyarországon már előzőleg is megünnepelték márczius 15-ikét egyes családoknál, vagy egyes szűk körökben való megemlékezéssel. Mi az utóbbiak akartuk vinni az ünnepelést. Tapasztaltuk, hogy Pest város lakossága a legnagyobb mértékben rokonszenvez az egyetemi ifjúság mozgalmával és ámbár akkor még Pest városnak hivatalos megállapítás szerint csak 137,566, Buda városnak csak 56,753, tehát a két testvérvárosnak csak 194,319 lakosa volt, de azért az egyetemi ifjúság minden nyilvános mozgalmához a városnak ezer és ezer lakosa csatlakozott és ez tette az egyetemi ifjúság minden nyilvános mozgalmát imponánssá.

Ilyen megünnepelést óhajtottunk rendezni és a márczius 15-ikét megelőző szombaton estére egy zártkörű összejövetelt rendeztünk az ünnepély módjának a megbeszélése céljából. Ezen értekezletre Horváth György orvos-növendék barátom vagy húsz egyetemi polgárt hívott meg. Az összejövetelt az Üllői-út elején egy kis vendéglő tágas mellékszobájában tartottuk meg. Azt mondták, hogy ez nagyon alkalmas hely, mert a vendéglő a szabadságharcban honvédfőhadnagy volt és így ott egész bátran tanácskozhatunk. Pedig ez nem volt igaz. Később megtudtuk, hogy ez a vendéglő nem volt honvéd, hanem a Protmann rendőrségének a szolgálatában állt. Ámde mi elhittük és este hét óra tájban összejöttünk az értekezletre.

Ezen az összejövetelen azt adták elő, hogy az eddigi megállapodás szerint az egyetemi ifjúság márczius 15-ikén reggel nyolcz órakor az Egyetem-téren gyülekezik és innen elindul Budára és megkoszorúzza a Budavár ostrománál elesett és a budai temetőben eltemetett honvédek sírját. Ezt sokan elfogadták, de többen kifejezték azon aggodalmukat, hogy így nem lesz a dologból semmi, mert a rendőrség elállja a Láncz-hidat és még az egységeket sem eresztí át Budára, nemhogy egy nagy tömeg átvonulását megengedje — és így az ünnepély nem lesz megtartható.

Akkor még fennállott a kerepesi-úti temetőn, a már rég megszüntetett úgy nevezett ferenczvárosi temető. Ennek a már akkor is meglehetősen elhagyott temetőnek a lábában, egész a temetőszélén volt egy szépen felhantolt, tavasz kezdetétől késő őszi virágokkal beültetett hármás sír. Ezen hantok alatt voltak eltemetve az osztrák abszolútizmus által kötélt általi halálra ítélt és bitófán kivégezt: Noszlopy, Jubál és Sárközy guerillavezérek. A hármás sírt egy derék hölgy: özvegy Csepesányiné, született Szemere Erzsébet, Szemere Bertalannak a nővére ápoltatta. Egy nyáron, mikor kiment nyaralni borsodmegyei birtokára, megkért engem, hogy míg ő távol lesz, menjek ki néhányszor azon sírokhoz és ügyeljek fel arra, hogy a temető felvigyázó kellőképpen és a megállapodás szerint pontosan öntözteti és ápolja-e azokat? Innen ismertem én azokat a sírokat és így tudtam a fekvésüket. A Budára való tömeges átmenetnél magam is lehetetlennek tartva, az összejövetelen azt az indítványt tettem, hogy ne menjünk mi Budára a honvédek sírjához, mert oda nem juthatunk el. A rendőrség és a katonaság elállja a Láncz-hidat, más átkelési út meg nincs; menjünk ki a ferenczvárosi temetőbe, oda minden akadály nélkül eljuthatunk és ott koszorúzzuk meg a Magyarországi szabadságért vértanúságot szenvedett Noszlopy, Jubál és Sárközy guerillavezérek közös sírját.

Mindenki belátta, hogy a budai honvédsírokhoz való eljutást a rendőrség meg fogná akadályozni s azért az én indítványomat egyhangulag elfogadták. A rendőrség azonban hamar tudomást nyert a dologról. Kétségtelenül az az állítólagos volt honvédfőhadnagy vendéglős, a kinek a lakásában összejövetelünket tartottuk, jelentette fel. Már harmadnapra, márczius 12-ikére idézést kaptam a rendőrséghez. Mikor oda mentem, Protmann rendőrfőnök tágas előszobájában, az ott várakozók között találtam Szöllősy Gyula barátomat is. Kérdeztem tőle, hogy mi járatban van itt? — de ő is olyan idézést kapott, mint én s ő sem tudja, hogy miért idézték. Kévsz idő múlva kijött Protmann szobájából Hiller nevű háromcsillagos rendőrhivatalnok; nevünkön szólított bennünket s kérdezte tőlünk, hogy tudunk-e németül? Szöllősy poszonyi fiú volt, nem mondhatta, hogy nem tud, én azonban azt feleltem, hogy ha lassan beszélek, akkor megérttem. Ezzel Hiller bement a főnökhöz, pár percz múlva pedig felnyit az ajtó és beszóllított bennünket. Bementünk. A tágas hivatalszoba közepén ott állt a hirdető Protmann. Németül elmondta, hogy értesülése szerint mi márczius 15-én demonstrációt akarunk rendezni. Figyelmeztet, hogy felelőssé tesz bennünket és ha bármiféle demonstráció lesz, minket kettőnket besoroztat a „strafkompániába”. Szolgálatunk nyolcz esztendeig előmenetel nélkül és sörpörhetjük ez alatt a hosszú nyolcz esztendő alatt Komáromban a vár udvarát. Miután a kérdésére én azt mondtam, hogy nem értettem meg egészen, a mellette álló Hillerrel elmondatta ugyanazon fenyegetését magyarul is. Mi azt mondtuk, hogy a mit mi teszünk, azért felelünk, mások cselekedetért nem vállalunk felelősséget. Hiller ezt a válaszunkat németül tolmácsolta, mire Protmann azt mondotta: „Ich werd schon euch zeigen” és azzal intett, hogy elmehetünk. Siettünk, hogy ott ne tartanánk. Az utcára kiérve, neveltünk a vén német fenyegetésén, barátainknak a Fillinger kávéházban jókedvvel mondtuk el a dolgot és folytattuk tovább a márczius 15-ike ezen első nyilvános megünnepelésének a szervezését.

Az egyetemi ifjúság márczius 15-én reggel nyolcz órakor csaknem teljes számmal összegyűlt az Egyetem-téren, innen indult a Szózat énekése mellett ünnepélyes hangulattal a Keckeméti-utcán és Múzeum-körúton végig a Kerepesi-úti s mentek szép rendben a Kerepesi-úton. Akkor még a Kerepesi-út jóformán csak a Rókus-kórházig volt kiépítve, azon túl csak apró házak és üres telkek voltak. A mostani Népszínház-utcának a Kerepesi-út felől való része sem volt még kiépítve, hanem attól a ponttól kezdve, a hol most a Népszínház áll, egész ki a gázgyár épületeig és azon túl egész a kerepesi-úti temető kőfal-kerítéséig egy

nagy üres, homokbuczkás terület volt. A menetet nem haladt végig a Kerepesi-úton, hanem ezen a nagy térségen átvágva iparkodott eljutni a kerepesi-úti temetőtől jobbra, az attól még meglehetősen távol volt ferenczvárosi temetőhöz. A menet minden akadály nélkül eljutott a nagy térség külső széléig, itt azonban kétszázal több teljesen felfegyverzett rendőrkatonára — akkor úgynevezett Polizei-soldat — állt sorfalat. Mikor már a menetet, az egyetemi ifjúság legnagyobb része és a hozzájuk csatlakozott több ezerre menő polgárság alig volt 30 lépésnyire a rendőrkatonák sorfalától, a vezénylő rendőrtiszt a puskák megtöltését vezényelte. Akkor a régi rendszerű zünderes puskák voltak használatban. Azoknak megtöltése és a tölténynak puskaevesszővel való levezényelése nagy zajjal járt. Mikor az egyetemi ifjúság látta, hogy az osztrák abszolútizmus rendőrsége a nagy közönségnek ezt az egyszerű hazafias ünnepelést fegyveres erőszakkal is kész megakadályozni, nem folytatta tovább az előrehaladást, hanem visszafordult és iparkodott mentől előbb kijutni a brutális rendőrség lötévolából. Ekkor egyszerre a már visszavonuló fegyvertelen nép mögött puskalövések hallatszottak és az egyetemi ifjúság egyik közszeretben álló tagja, mindnyájunk által szeretett barátunk, Forinyák Géza joghallgató egy lövés által találva elesett. Kuliffay Ede és Horváth György barátaink mentek segítségére és ketten felfogva vitték őt a tömeg után. De nem messze vihették, mert a rendőrség csakhamar utólréteket és Forinyák Gézárt rendőri fogolynak jelentve ki, egy épen a Köztemető-úton haladó üres komfortábrára feltették és egy rendőrhivatalnok, meg egy a kocsi mellé felültetett fegyveres rendőrkatonára beszállította őt a Rókus-kórházba, és ott dr. Kovács Sebestyén Endre osztályán egy külön szobában helyezték el.

A rendőrség érezte azt, hogy milyen alávalóságot követett el akkor, midőn egy már visszavonulóban levő, egyszerű békés ünnepélyt rendező és legnagyobbreszt értelmes, művelt emberekből álló, egyáltalán nem erőszakoskodó, tömeg közé lövetett, azért annak a gaz rendszernek megfelelő módon, hazugsághoz folyamodott. A lapoknak kiadott hivatalos közleményében azt állította a rendőrség, hogy rendetlenkedés és a hatóság ellen való ellenszegülés miatt a rendőrség két egyetemi hallgatót letartóztatott, a többiek pedig azt a két letartóztatott társukat a rendőrség kezéből kiszabadítani akarták és az egyetemi ifjúság ezen agresszív fellépése ellen használta a rendőrség a fegyvert s így történt Forinyák Géza megsebesülése. Így, ezzel a hazugsággal és ennek a hazugságnak minden lapban való közlésével és az igazság közlésének megakadályozásával mentegette magát a rendőrség. Ez az oka annak, hogy ez az esemény az akkori lapokban csak néhány sorban és a rendőrség közleménye értelmében van megírva. A nagy közönség is tudta, a lapok szerkesztősegei is nagyon jól tudták, hogy a rendőrség által kiadott hivatalos közlemény körmonfont hazugság s azt nekik mégis ki kellett adni, — az igazságot pedig nem volt szabad közölni.

Hazugság az, hogy a rendőrség két egyetemi polgárt a hatóság iránti ellenszegülés miatt letartóztatott volna. Ismertük egymást s nem hiányzott közülünk senki. Ha valakit közülünk a rendőrség letartóztatott, azt mi mindig tudtuk. Ott azon ünnepélyes kivonulás alkalmával senkit sem tartóztattak le; ha pedig letartóztatás nem volt, akkor nem is fordulhatott elő az az eset, hogy valamely letartóztatottat a társai kiszabadítani iparkodtak volna. Azt pedig, hogy az egyetemi ifjúság és a velük volt közönség már visszavonulóban volt, midőn a rendőrtisztviselő tüzelést vezényelt, a legjobban bizonyítja az, hogy Forinyák Géza a térdizületében hátulról kapta a sebet. Tehát ez a rendőrség a visszavonuló fegyvertelen nép ellen használta a fegyvert. Ez pedig gyilkosság.

Súlyosan sebesült barátunkat elhelyezték ott a Rókus-kórház külön szobájában. Szülei kérelmezték, hogy engedjék hazaszállítani s ott-hon kezelteni. Protmann nem engedte meg, hanem a beteg szobájának ajtaja elé egy rendőrkatonát állítottatott, a ki az orvosokon és az

ápoló - személyzetén kívül csak a beteg szüleit és testvéreit engedte be.

Forinyák Géza sebesülése nagyon súlyos volt. Hátulról a térdizületbe hatolt be a puskagolyó s ott a csontokon nagy roncsolásokat okozott. Kezdetben úgy látszott, hogy a golyó eltávolítása után a seb begyógyulását remélni lehet. Dr. Gabrielly Kálmán barátunk, ki Kovács Sebestyén Endre segédorvosa volt és a sebkötözést naponta kétszer teljesítette, az első napokban egészen megnyugtató értesítéseket adott a beteg állapotáról, nyolcz nap után azonban nagyon aggasztó jelenségek kezdtek felmerülni. Ettől kezdve az egyetemi ifjúság küldöttéi naponta kétszer felkeresték Gabrielly doktort és hozták a beteg állapotára vonatkozó értesítéseket a Fillinger-kávéházba, a hol azok bulletin alakjában voltak kifüggesztve. Bizony ezeket a bulletineket több ember, nagyobb érdeklődéssel és nagyobb részvétellel olvasta, mintha azok valamely uralkodó, vagy főherceg betegségére vonatkozó orvosi jelentések lettek volna. És ez az érdeklődés oly általános volt, hogy a városi polgárság közül is sokan naponta bejöttek a kávéházba csak azért, hogy Forinyák állapotáról értesülést kapjanak.

Márczius utolsó napjaiban már nagyon aggasztóak voltak ezek a hírek. A szülők ismételtelen kérelmezték, hogy szenvedő gyermeküket a családi körbe haza szállíthassák, de Protmann azt sem engedte meg. Április 1-én állapota már reménytelenné vált, a következő nap reggelén beállt az agónia és délután két órakor kiszvedett a mindnyájunk által szeretett, kedves ifjú barátunk.

Halálakor minden egyetemi hallgató úgy érzett, mintha testvérét gyilkolta volna le az abszolútizmus és még akkor nap minden egyetemi hallgató gyász-fátyolt tétetett kucsmájára. De ez az érzelm nem maradt csak az egyetemi hallgatók között. A halálhír elterjedtével várososszerűen általános lett a részvétel. Mindenki csak erről beszélt és mindenki utálattal ítélte el az osztrák abszolútizmus barbarságait. Még aznap este áthozták az elhunyt ifjú hült tetemét a családi házba, mely a Nádor-utca 7-ik szám alatt azon a helyen állt, hol most a Lipótvárosi Kaszinó épülete van. Másnap reggeltől kezdve a temető idejéig az egyetemi ifjúság tagjai díszmagyarban, kivont karddal teljesítették a díszorséget a ravatal körül.

A temetés április 4-ikén délután négy órakor kezdődött és olyan temetés volt, a minőt

GRÓF ZICHY JÁNOS, AZ ÚJ VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTER.

addig nem látott a főváros közönsége. Pest és Buda testvérvárosoknak akkor közel 200,000 lakosából ott volt azon a temetésen minden becsületes ember, a ki csak mozogni tudott, férfiak, nők, gyermekek, öregek, szegények, gazdagok egyaránt. Már délután két órakor zsűfolya volt a Nádor-utca, a József-tér és a mellékutczák. A rendezést az egyetemi ifjúság és az intelligenciának fiatal tagjai teljesítették. Több egyetemi hallgató viaszfáklyát hozott magával, a mit mikor az akkor fiatal gróf Károlyi Gyula meglátott, kocsiba ült és kevés idő múlva egész kocsit viaszfáklyát hozott magával s azokat kiosztotta az egyetemi hallgatók között. Mások is hoztak egész csoportban ilyen fáklyákat, úgy, hogy akkor nap elfogyott az illető üzletekben minden viaszfáklya.

Igy indult el a gyászmenet óriási sokasága

méltóságos, ünnepélyes hangulattal a kerepesi-úti temető felé. Ezt a hosszú utat mindenki gyalog tette meg. Alkonyat volt, mire kiérkeztünk a temetőhöz s az óriási gyászmenetben résztvevő sok ezer ember elrepte a temető egész környékét. A temető első számú kapujától balra van a Forinyák-család sírboltja. Abban helyezték örök nyugalomra korán elhunyt barátunk hamvait.

Dr. Oláh Gyula.

SIPOSS ANTAL.

Ötvenéves művészjubileumához.

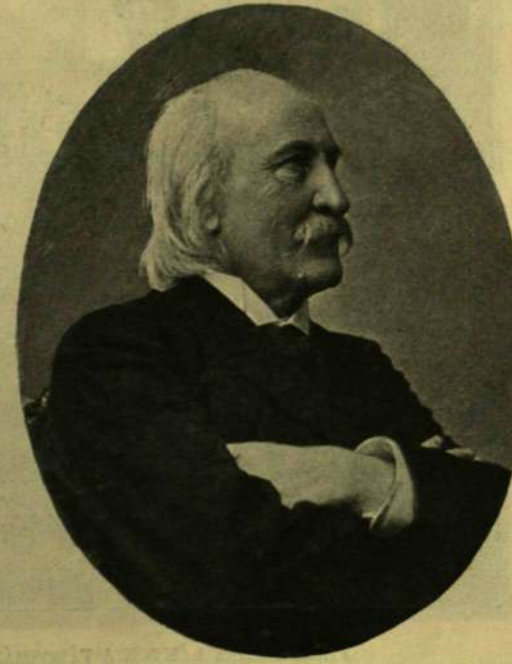
Művészpályája ötvenedik évfordulója alkalmából ünnepelte Siposs Antalt egykori iskolája, a Nemzeti Zenede. Siposs tavaly, január 17-ikén töltötte be hetvenedik életévét. A híres Thern Károly volt zongoratanára a Nemzeti Zenedében, s egy pesti hangversenyen hallva játékát Liszt Ferenc, meghívta tanítványául Weimárba. Liszt-hez akkor mindenhol tódultak — még Amerikából is — az ő nyomdokaiba kíváncsi fiatalok; s nagy dicsőség volt, ha a hőnvedéket nem küldte haza egy hónap múlva. Siposs két évet töltött a mester oldalán s 1860 óta már Bécsben, Prágában s egyéb városokban tapsolták hangversenyeken.

Siposs Antal csakhamar megtelpe Pesten, zenetanítással foglalkozott s 1874-ben magán-zeneakadémiát nyitott, ő adta az Országos Magyar Királyi Zeneakadémiának is az első zongoránövendékeket. A tanítás annyira elfoglalta, hogy nyilvános fellépésre többé alig gondolhatott, épen hogy minden év meghozta a maga jótékonyezelű hangversenyét, melyekről Sipossnak alig volt szabad hiányoznia. De nyári szabadjében egy másuttan születtek meg zongoradarabjai és dalai, majdnem mindig nemzeti stílusban, mint a művészi magyar zene gazdagodása. Bizonyos előkelő, választékos, a mellett ritmusban tüzes, dallamban édes, a népiest sohasem hajlászó és mégis magyar zene az, a mit Siposs képzelete teremt. Szerzeményei országsszerű nagy népszerűsége jutottak s Siposs Antal műveit országsszerű játszzák ma is. Jubileumát királyi kitüntetés, a királyi tanácsossá való kinevezés is ünnepesebbé teszi.

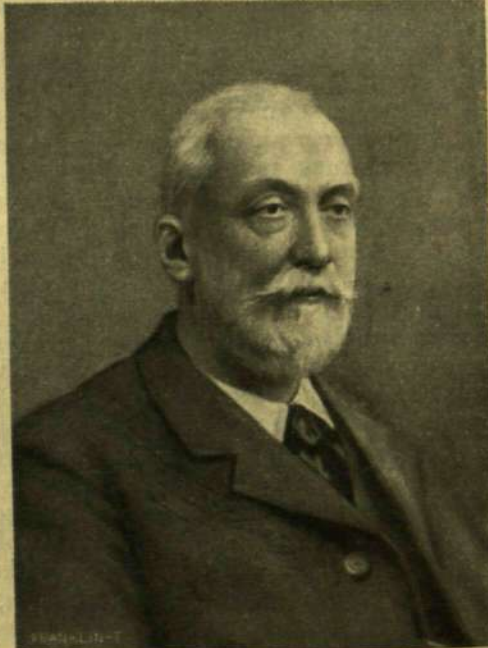
Jubileumát a Nemzeti Zenede nagyszabású hangverseny keretében ünnepli meg márczius 15-én, a melyen maga az őz művész is föllép, eljátszva Liszt magyar ábrándját.

Maté Ilona fényképe. Neugebauer László, Petőfi német fordítója, ki most új magyar anthológiát ad ki német nyelven.

Siposs Antal zongoraművész, kinek most ünnepli művészi pályája ötvenedik évfordulóját a Nemzeti Zenede.

Forel Ágoston, a hírneves svájci társadalomtudós, a ki Budapesten előadást tartott.

BEVONULÁS A VASÚTRÓL.

ÚRNAPJA.

Elbeszélés. — Irta Lux Terka.

Másnap Úrnappja következett és Gulyás néni meg Gulyás bácsi csendesen kötözgettek a virág-girlandokat.

Gulyás néni öreg volt, valamin a párja is, de egyről se lehetett bizonyosan megmondani, hány esztendő lehet. Az arcuk egyformán ráncos, a hajuk egyformán fehérből már sárgásba hajló s a szemük egyformán eleven, jóságos, de kicsit ravasz és kapzsi pillantásu.

Künn ültek a konyhaajtójuk előtt, az udvaron, két csenevész akácza alatt és ügyetlen, vastag, tompa ujjakkal úgy turkáltak egy nagy ruhakosár virágban, mint a vakondok a friss tavaszi fűben.

Odább tőlük, tiszteltetjes távolban, gyerekek ültek a földön, ingben, mezitláb és csodálkozó pillantásokat vetettek a virágokkal bábráló öregekre. Nyilván tetszett nekik ez a foglalkozás, mert közben suttogtak egymás között, mindenik azt állítva magáról, hogy ők is tudnának girlandot kötni s egy vöröshajú, bátor tekintetű kis leány oda is szolt az öregekhez:

— Gulyás néniék, én segíthetnék!

A Gulyás néni apró szemecskéi a hang felé fordulnak.

— Isten ments! — tiltakozik szörnyűkődvé. — Ez a jó Istennek készül, fiacskám!

— És honnét vette ezt a sok virágot Gulyás néni? — kérdi a kis leány.

— A jó Isten adta! — sóhajt Gulyás néni s az égre néz.

Két asszony a lakók közül, kik az ajtóik előtt kötözgetnek, összemosolyognak:

— Gulyás néniéknek mindent az Isten ad!

Oh, bizony, ezen nincs mit mosolyogni, mert Gulyás néniéknek mindent az Isten ad és adott. A szép, nagy élőidő, a drága sok esztendőket, az ezelő egészséget, a jó látást, jó hallást, az áldott mindennapi kenyeret, a hajlékot fejük fölé. Igen, nekik mindent a jó Isten adott.

A rossz, hitetlen emberek ugyan azt mondják, hogy a jó Istennek nem sok köze van ahhoz a két ferencvárosi házhoz, melyek a Gulyás néniék nevére vannak eltelekönyvelve, sem azokhoz a temérdek bankókhoz, melyekről holmi könyveskéket őriznek lakatavert ládaikban, hogy mindezekhez leginkább a sok-sok leölt, elárult, kimért dísznőcskának volna inkább köze, meg a Gulyás néniék fiatalkori nagy szorgalmának, takarékságának, no meg — egy kis uszórászkodásnak — de mindez csak mesebeszéd, a melyen Gulyás néniék mosolyognak.

Nekik ugyan hiába beszélnek ilyen gyerek-

segeket. Ők azt jobban tudják. Hát ér valamit a szorgalom Istennek áldása nélkül? És a takarékságnak van-e foganatja az Úrnak jóindulata nélkül?

Oh, milyen gyerekség! Gulyás néniéknek ugyan mesélhetnek az emberek. Nagyon jól tudják ők azt, hogy mik ők!

— Hát mik? Oh, oh, hát fűszálacsák erő és akarat nélkül, melyre ha az Isten mosolya nem süt, elhervad; ha az Isten lába rátafos, elpusztul.

Hogy a szép, derék dísznőcskák jól hízta, mindig jól hízta? Hát igen, mert úgy akarta a jó Isten. Ne akarta volna csak!

S hogy szorgalmasak voltak? Persze, mert a jó Isten szorgalmasságra hajtotta őket. Ne hajtotta volna csak!

Mi az ő érdemük? Az, hogy hallgattak a bennük lakozó Istenre! De még ez sem érdem. Kötelesség, mert igenis, minden emberben benne lakozik az Isten, csak hogy az egyik nem hallgat rá, a másik kiüldözi magából és innen van: a szegénység, a betegség, a lustaság, a tolvajlás, a gyilkosság, a paráznság.

Oh, mindez roppant egyszerű. Nem kell nézni se jobbra, se balra; nem kell hallgatni senkire, csak menni előre, mindig előre; nézni befelé, hallgatni az Isten hangjára és akkor

megmarad: az egészség, az élet s elpusztul a szegénység és minden rossz.

— Oh, oh, kössük csak a girlandot, édes öregem, — mondja Gulyás néni és sietve belemarkol öreg, reszkető kezével a jegezes szirmu, lehelletgyöngye lilimok közé. — A jó Isten dícsőségére, lelkem!

És közben a kinyílt utezajtóra néz.

Egy kisasszony jön be rajta. A szoknyája virítos színű, kopott, czafatos, de sleppes, a mit jó szorosan összefog a csipője körül. A nyakában hamis aranylánc, fején slájeros kalap és fiatal orcája ki van festve, bár a szeme bánatos.

— Merre van itt kérem a kiadó szoba? — szól az udvaron mindenkihez, mire a két kötögető mesterasszony, nagyon szegények, de tisztaságukkal, elfintorítják az orrukat.

— Senki se szól, csak Gulyás néni mondja:

— Itt, itt, kisasszonykám! Erre, violám, balra! En Gulyás néni vagyok, mindjárt hozom a kulesot.

Mire feláll, fűgben betipeg a konyhába és jön a kulcsesal s kinyit egy gyöngy színűre festett ajtót, melyen magas küszöbről kell belépni.

Mindjárt az ajtóval szemközt, egy füstös, aranyozott rámba szorított, szomorú Krisztusfej látszik a falon, mire Gulyás néni alázatosan keresztet vet magára és felszemmel a kifestett arcú leányra sandít.

Ez a képre vet előbb egy csodálkozó pillantást, azután Gulyás néniére és lehajtott fejjel, kicsit zavartan és szégyenkezve, ő is keresztet vet magára.

Gulyás néni látja ezt és csak úgy magának, elégtelen bólint rá.

A szoba egyszerű és tiszta. A fal zöld csilagooskákka van befestve, az ágyon fehér terítő, az ablakon csipkefüggöny s egy széket letörül a kötényével Gulyás néni és helylyel kínálja meg a leányt.

— Tessék, kisasszonykám!

A leány megnézi a szobát s leül.

— Jó, tiszta szobácska, — mondja Gulyás néni. — Az ára tizenöt forint... Drága? Nem mondom, hogy ép olesó, két hónapig diákok

laktak benne utoljára, ezek igaz, csak nyolcz forintot fizettek. De az ilyen diágyerek-nép nagyon hangos és felmondtam nekik. Még északa is daloltak. Igaz is, itt nem szabad

lármazni, kisasszonykám, se nappal, se éjszaka. Isten ments! Itt csendes, tisztas népek laknak. És a gyerekeknek, kisasszonykám, itt nem szabad rossz példát látni. A gyerekekre vigyázni kell... Hát igen, a tizenöt forint.

A kisasszonykák drágábban kapják. Nálam is, másutt is. Ez így van, lelkem! En nem vagyok pénzsóvár, de így van. Mi kell nekem? Ide s tova csak egy koporsó és nyugodal-

mas sir. A mink van, az Úrnak kegyelméből, azt visszaadjuk halálunk után az Úrnak. Mi csak az Urért igyekszünk... Már tizenöt esztendő óta készen van a végrendelet. Mindent a szent klérusnak hagyunk. Hadd építsenek templomot belőle az Úrnak tiszteletére; szép, hűvös, jószagú, aranyozott templomot. És a maga pénzeckéje is az Uré lesz, violám. A magáé is... Jár olykor a templomba, kisasszonykám?... Ezelőtt?... Érttem, érttem... Az jó pedig. Az Ur szánja a bűnös lelket és hívja magához. Mert nem élhet a lélek örökké bűnben... Oh, hát igen, a szoba... Nem adhatom olesóbban. Az Urat rövidítném meg vele... Az ilyen kisasszonykák fizethetnek... Nem szívesen adnak nekik lakást... De én senkit se vetek meg, pedig az én házam tiszta ház. Tizenöt esztendő óta, minden Úrnappján oltár van felállítva a kapualjban. Már készülünk rá. Kötjük a virágot, reggel elzárjuk a kaput és felállítjuk az oltárt. Az Atyának és Fiának nevében... Jó, hát kiveszi a kiasszony. En senkit se vetek meg. A bűnöst különösen nem... Oh, oh, volt itt egy kisasszonyka, a ki megbánta szegényke, a bűneit; halálosan megbánta... De nem így kell tenni. Élni kell, dolgozni és imádkozni... Még ma este be akar huzcolkodni? Jó. Csak tessék vigyázni a bútorra, az üdvözítő képére. Erre különösen... Ő a bűnök bocsánata... Oh, oh, az Isten áldja meg! Hát estére... Törülje meg a szemét, nem szégyen a köny, lelkem. A köny tisztítja a lelket. Volt itt egy kisasszonyka... Elmondjam, lelkem? Ha nem nagyon siet. El. Jó! Hát igen, — no nézze, milyen csodálatos!... Épen ilyenkor, Úrnapp előtt jött egy kisasszonyka. Szép, nyúlank, uras-arcú és kiveszi a szobát... Bűnös volt szegényke borzasztóan... Oh, de milyen bűnös, pedig látszott a szemén, hogy nem szívesen bűnös... Este, Úrnappja előtt, azon a szent helyen, a hol most kötözgetjük az oltárdíszet, akkor is kötözgettük... Ő jött a szobájából. Selyemruha rajta, aranylánc a nyakában, csupa jószag ömlik róla és kérdi:

— Mit csinál, Gulyás néni?

— Az Úrnak tiszteletére lilimot fűzök koszorúba — mondom.

— A templomba? — kérdi.

— Nem, az én házam kapujában oltár lesz felállítva holnap az Úr napjára.

Ő csak néz, elfehéredik, babrál az aranyláncán s lassan mondja:

— Ezen a kapun?

— Ezen.

— Jól van, — mondja s lecsüggesztett fejjel elment. Nem volt sokáig oda, tán egy óráig sem, hazajött.

— Adjon nekem Gulyás néni egy imádságos könyvet — szolt.

KOSSUTH FERENCZ A SZÓNKI EMELVÉNYEN.

Adok neki, ő bemegy a szobájába, magára csukja az ajtót és egész éjszaka otthon marad. Reggel hozzák a szeker fűvet, a zöld galyat, ő kijön a szobájából, a szeme kisírva, dagadt és kér, engedném meg neki, hogy segítsen az oltárdíszítésben. Segít, segít, szép kis fehér keze olyan ügyesen mozog, mint egy kis gyík és kér, beszélne neki Úrnappjáról.

Korán reggel volt, még csak hat óra, a jószagú sarju rakásban a fal mellett, építjük az oltárt és beszélnek neki. Mit lehet arról beszélni? Szép az, nagyon szép. A harangok zúgnak, jönnek a fehérruhás kis lányok, apró menyasszonykák, fátol a fejükön, lilim a kezükben, azután a fehérbóbitás apácák, asszonyok, gyerekek, férfiak és a sok Isten szolgálja. Oh, Teremtőm, milyen gyönyörű. És mindenki énekl:

Jöjj el, jöjj el,
Siess már,
Jézus Krisztus,
Szívem vár...

— Még, Gulyás néni, [még — mondja ő és sir.

Mikor elkészülünk az oltárral, megfogja a kezemet, szegény, öreg, ráncos, kezemet megcsokolja és bezárkózik a szobájába.

Proceszsió után bekopogtatok az ablakán,

nem szolt. — Alszik. — Gondoltam. Délben ismét; megint nem szolt. Délután megint; de már akkor megjídek, lakatot hivatok, kinyitatom az ajtót, bemegyünk és oh, Ur Jézus! Jaj!... Ott csüng halva, egy falbavert szögön...

Gulyás néni elhallgatott s a virítos szoknyás leány elgondolkozva, halottápadtan nézett maga elé.

Azután föllált. Megkérdezte, hol volt a falban az a szög, kifizette a félhavi szobabért, kezét csókolta Gulyás néniére és elment.

SZÍNHÁZ.

A masamód. Heltai Jenőtől. — A magyar dráma külföldön. — A Nemzeti Színház a Shakespeare-matínén.

Midőn most visszaemlékszem Heltai «Masamód»-jának bemutatására, önkénytelenül a kalap jut eszembe, a modern női kalap, de persze a hozzá illő fejecskén. Nagy kalap, kicsiny fej, mosolygó grácia, incselkedés, komolykodás az emberek előtt, nagy gondtalanság a lélekben. Művészi kéz formálta, mely a puha selymet laza redőbe szedte, könnyedén, mégis raffináltan. Lehetett volna másképp is, de az újjak szeszélye így akarta és így is szép. A jövő évben más divat lesz, akkor majd más érzés susterég a művésztűjjak hegyén.

Mire emlékszem abból a bemutató előadásból? Érdekes saját magamra nézve a kérdés. A napilap referense friss benyomását adja, reflexiótól, mindenestől, a mint ez az első benyomás a pillanat hevében kialakult. Írásának értéke ebben a frissességben rejlik, mint a művész vázlatáé az alkotó gondolat első felcsillámlásában. Ha nyolcz nappal később gondolok a darabra, a kapott benyomások néha furesán elformálódnak. Megesik, hogy szürke dolgok fényleni kezdenek és azelőtt színesek elhalványodnak. Néha nem marad semmi. Néha nem marad semmi a tárgyból, de marad jóleső mosolygás ajkunkon. Nem ezek a legrosszabb darabok. Mi marad a Masamódból?

Az a mosolygás mindenestre. Azonkívül nem sok, de mégis valami, egy jelenet. Heltai grációzus tehetsége nem követelőző, a pillanattól merít, könnyedén rajzol, rajzának vonalai ritmikusak, dallammal kíséri, mely oly gráciával teli, mint rajza. Azért a dolog nem csupa fölszín. A rajz mögött perspektivikus mélységek rejtődnek, a dallamban is egyébként, mint pusztá hangdisz. A darab váza (kissé masamódos váza), hogy a színész visszavágyódik a masamódboltba és ott akarja tölteni szünidejét, a mit azonban grófi barátja előtt félénken titkol. Csak szabadságot kér tőle és midőn nem kapja, inkább szakít a gróffal. Szabadságát a boltban tölti, kis hónapos szobában lakik, de — van istenük az álmasamód-

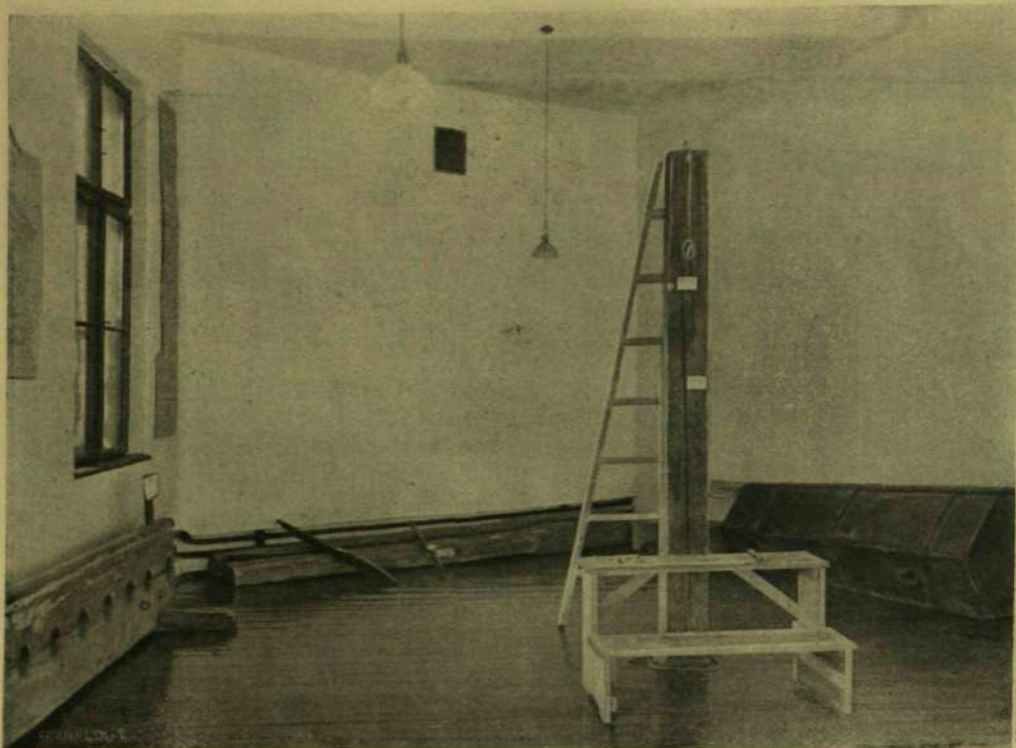
FEHÉRRUHÁS LÁNYOK A VÁROSHÁZ ELŐTT, KOSSUTH ÉRKEZÉSÉT VÁRVA.

KOSSUTH FERENCZ OZEGLÉDEN.

A NÉPGYÜLÉS A VÁROSHÁZ ELŐTT.

KOSSUTH FERENCZ OZEGLÉDEN.

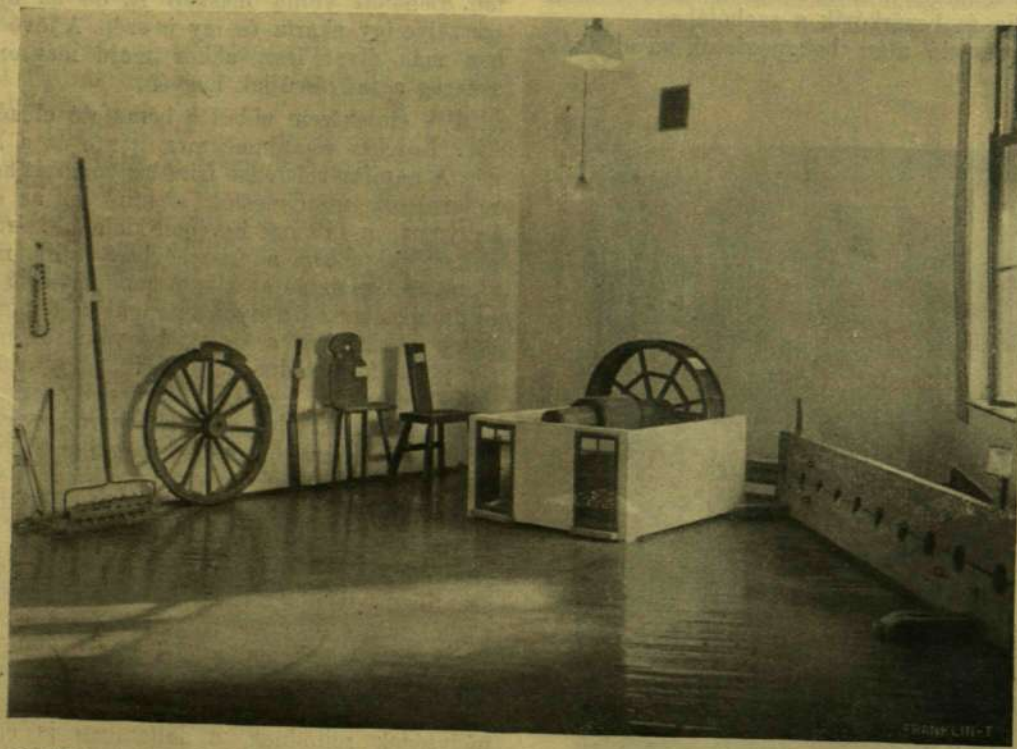
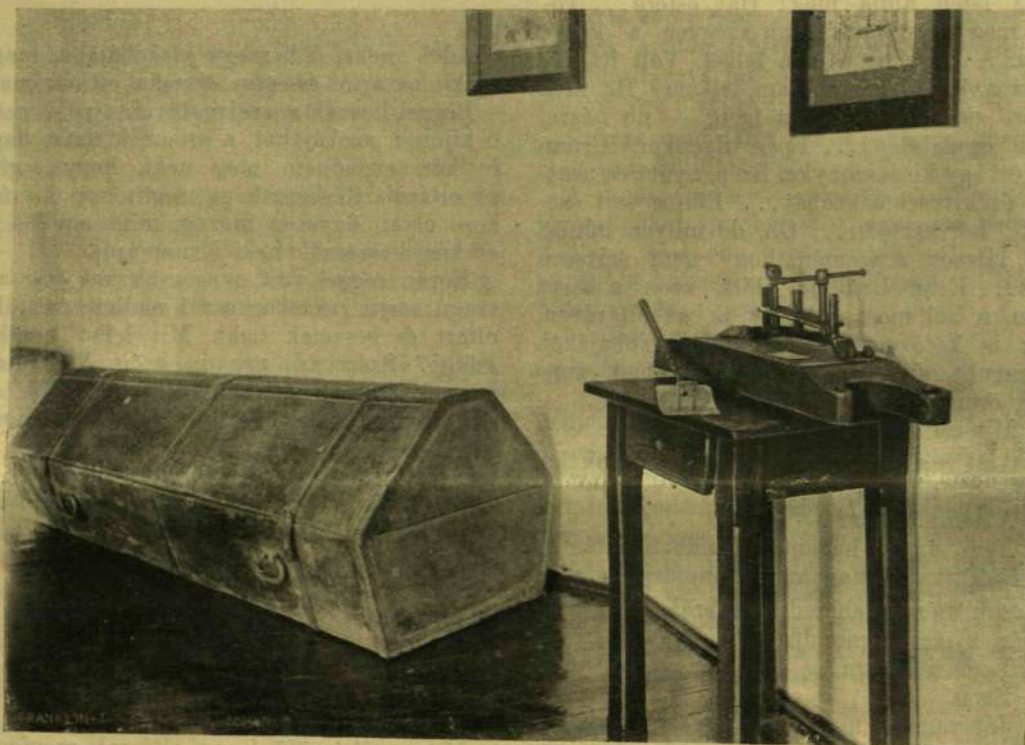
Még ezek is meg tudnak kissé illetődni. Ezek elhaladnak, azok itt maradnak. Ez a jelenet finom, szép, igaz. Nekem ez az egy jelenet: a darab. Elvezem benne a költőt és a költészetet.

A szünidő lejárt, a szerelmes pár válik, a festő visszatér Párisba, a színésznő visszatér a színpadra és a grófjához. Ebben a szférában az igaz érzélem is csak olyan, mint a kalapdivat. A múlt évi kalap vázát át lehet alakítani és újra földiszíteni. Egészen új kalap lesz.

Harmat Hedvig kedves színésznő és masamódlány volt. Gondtalan, szeszélyes kis arc és két okos szem. A festő jobb volna, de a gróf igen úri ember, automobilos.

Szívesen veszszük azokat a híreket, melyek magyar drámák külföldi sikereiről szólnak. Molnár «Ördög»-e után Lengyel Menyhért «Taifun»-ja, Bródy Sándor «Tanítónő»-je mellett Molnár régebbi darabja, «A doktor úr», Berlinben és más német városokban színre kerülnek. A német kritikák, melyekből egyik-másik szemünk elé kerül, érdekesek. A német kritikusok borzasztó önérzetek, majdnem mindig gúnyolódók, többnyire roszakaratúak. A magyar írókhoz százszor szigorúbbak, mint

lányoknak is, — beleakad a szállásadó aszszonyinak Párisból visszatért festőművész fiába; egymásba szeretnek. Ezen a vázon kedves disz van pazar izléssel applikálva, de azért ez mégis longe alkotmány, kissé divatsablón. Emlékszem rá, emlékszem, de erőlködnöm kell. Az álmasamódlány fölmegy a festővel a Gellérthegyre, a kioszkba. Gyönyörű nyári éj van, a levegő még tele van rezgő hővel. Lent a város, a csendes folyó, a csillogó gázlámpák. A szerelmes pár összebújik egy félreeső padon és most, itt tudják meg, hogy szeretik egymást. Bent a kioszkban a gróf mulat új barátnőjével és másokkal, a kik hozzátartoznak ehhez a szerelemhez, mely unalomból, kapzsiságból, dépit-ből szövődik. Banális cizgányzene. Sértő hangzavar. Unalmas vidámság, közönséges, vasárnapi, elszomorító. Azután kijő az egész társaság és meglátja a szerelmes párt. Nem ismerik meg, a nő feje a férfi mellén pihen, a férfi feje ráhajol a nő karjára. Kontár író itt drámai jelenetet rögtönzött volna, fölfedezésekkel, riadásokkal, vagy legalább is bujósdival. Heltainak finom izlése azt súgja, hogy csak annyit mondat a lármásokkal: Nini, szerelmes pár, ne zavarjuk őket.

A felső képen a múlt század utolsó két évtizedében használt akasztófa látható. A háttérben fekvő gerendák szintén akasztófák voltak, rajtuk fekszik egy vasalt farúd, és egy fa husáng, az előbbivel a petrovai rablók a postaládát törtek fel, utóbbival Zauberer csendőrmestert ütötték le. — Középen a Brassó város tulajdonában levő hávelyszorító másolata, mellette az asztalon egy kettős akasztófát ábrázoló belyegző-sütővas, a háttérben egy fekete koporsó, a melyben a Ráday-korszakban kivégzett embereket vitték ki a temetőbe. — Alul a nagyobbik képen különféle kintő eszközök, balról jobbra: «Korál nyakék» (vékony fonálra fűzött kis szegecses vas gombok), — «Spékelt nyúl» (hegyes szögekkel kivert vashenger), melyet a vallottot egyén testén végig görgettek, — a Pozsony város tulajdonát képező kerékbotörésnél használt kerék másolata, — «Spékelt nyúl» (hegyes szögekkel kivert szék, a munkácsi taposó kerék mintája, végül a lugosi, 1843-ból való nagy lábkaloda négy ember számára. — A kisebbik képen különféle nyaklók, az előtérben a Pápa város által ajándékozott deres, mellette egy örült rab által tokmagokból összeállított emberi alak.

A BUDAPESTI GYŰJTŐFOGHÁZ ÚJ BÖRTÖNÜGYI MÚZEUMÁBÓL. — Jelfy Gyula felvételei.

BÚTOROK AZ 1830 KÖRÜLI IDŐBŐL.

a maguk fajtájabeliekhez. Szerényebb hang illenék azokhoz az urakhoz, kik semmi egyebet nem tudnak, mint mások munkájáról véleményeket mondani. A német kritikus igen gyakran rettenetesen fölfújja magát és a helyett, hogy a munkáról beszélne, fontosnak tekinti a saját maga belső rángatózásairól számot adni. Ezt sem álmolta az öreg Lessing. A hogy pl. egyik-másik német kritikus a Taifun cselekményét elmondta, bármely darabját bármely írónak agyon lehetne ütni. Hogy eltanulják ezt a németek magyar majmolói!

E kritikák tartalmukat illetőleg két pártra oszlanak. Némelyek megtalálják a magyar darabokban a magyar karaktert, a paprikát (ez a paprika mennyi bajt csinál nekünk), mások meg kiábrándulva a hasztalan keresésben, ép ennek hijját keseregik. Az egyik mondta, hogy a magyar Lengyel japán darabot ír, mely Párisban játszik (így kellett átalakítani Berlinben) és Berlinben színre kerül. Hol van a darab gyökere? Van ebben valami! Igaz, hogy az export megindítása így könnyebb, de a konkurrenzia is sokkal nagyobb. A külföldi a magyar darabokban magyar specialitást keres, a műértő magyar formát, magyar levegőt, a nagy közönség magyar etnografiát, magyar kosztümöt és főleg Mikosch-beszédet. Ha semmit sem kap mindezekből, azt kérde, miért izgultam? A legérdekesebb Lengyel esete. Minden darabja a Taifunig magyar volt, telve keserű szatírával, gúnyval, mely hol a kétségbeesésig fokozódott, hol a nihilizmusba fulladt. Erős nekilendüléssel kiragadta magát e sötét hangulatokból és elment lelkesedni — Japánba. Ott dícsőitette az önfeláldozást és odaadást. Azt hiszem, eddigi negativumainak ez volt

pozitivuma, csak röstellte itthon keresni. De ezt a magyar vonását berlini kritikusi nem sejtették. Azt hiszem, ezek a darabok voltak a pace-makerek, majd jönnek ezek után magyarabb darabok. Egyébiránt nem mindig a tárgy dönti el a nemzeti karaktert, Shakespeare olasz darabjai a legangolabbak és Rákosi Jenő Aesopusa bizony színmagyar, ámbar a kosztüm görög. Azok az írók egyébként hasznos tapasztalatokat tehettek, megtanulhatták a különbséget a magyar és az idegen közönség, a magyar és az idegen kritika közt. A művészetben a tehetség az első, ez magától értetődik. De mindjárt utána jó a hazai rög, mely a tápláló nedveket adja és a hazai közönség, melynek szeretete: az érlelő napfény.

*

A Kisfaludy-Társaság Shakespeare-bizottsága eddig öt matinéit rendezett, ezek közül az utolsó — márczius 6-ikán — volt a legérdekesebb. Csupa Nemzeti Színház-beli művész szerepelt benne, Jászai Mari és Ivánfi Jenő mint értekező, Márkus Emilia mint szavaló. Nemzeti Színház egyáltalán erős oszlopa ennek a vállalkozásnak. Hevesi Sándor, főrendező, a minap tartott igen érdekes felolvasást a «Sok hüho semmiért»-ről és Gál, Jászai Mari, Márkus Emma, Ivánfi elsőrangú Shakespeare-szavalók. Mindegyik más. Ivánfi és Jászai jóformán eljátszották jeleneteiket; ilyenkor a Nemzeti Múzeum diszterme eltűnik és nagyon megértjük, miért nem kellett Shakespeare-nek díszlet a színpadján. Hol van itt színpad, hol van tér és idő? Márkus Emma az érzélem intenzív kifejezésével hat. Ilyenkor

látni: minden stílus jó, ha csak — stílus. Egyszerű szonettekkel oly hatást tud elérni, mint mások nagy drámai jelenetekkel. Pótlásul ugyanis odaadja a maga egyéniségét. Gál előadása sugárzik észről, okosságtól, az ő szavalatához nem kell kommentár és Shakespeare egészen újnak tetszik benne. Mind az ügyért való lelkesedéssel működnek közre, mert szeretik Shakespeare-t és szeretik művészetüket. De értenek is hozzá! Hogy megmagyarázza Jászai Kleopatrát! Mily elmésen és találon fejtegette azt a gondolatot, hogy Shakespeare Plutarchosból merített mindent, de az ellenkezőt csinálta belőle; a mivel Plutarchos Kleopatrát vádolja, abból ő kiváló, hatalmas, tragikus nőt alkotott. Nagyon büszkék voltunk vasárnap a mi Nemzeti Színházunkra. Ivánfi III. Rikárdot fejtegette és praktikus indítványai csak oly találok voltak, mint az alapul szolgáló dramaturgiai fejtegetések. Van ott művészi élet, abban a régi Nemzeti Színházban, erős vára az Shakespeare-nek és Shakespeare jó palládium. Némelyek fűtik a magyar irodalom ügyét Shakespeare-től. Azt mondják, ne szeressük túlságosan Shakespeare-t, szeressük mérsékelten, egy kicsit, hogy maradjon valami Petőfinak, Aranynak. Kell-e magyaráznunk, hogy ez más? Shakespeareben a művészetet szeretik, Petőfin és Aranyban pedig saját magunkat, érzésünket, lelkünket. Shakespeare-t elfelejtjük, emlékeztetni kell rá: de feledhetjük-e a lelkünkbeli lelkezteteket? Sha-

SZÁZÉPTŐKOS SZEKRÉNY 1820-BÓL.

ÜVEGSZEKRÉNY 1830-BÓL.

BIEDERMEIER-BÚTOROK.

BIEDERMEIER-SZOBRA SCHÖNBRUNNAN 1828-BÓL.

kespearet most hódítjuk meg magunknak, azaz a lélekkel, melyet Petőfőtől, Aranytól és a többiekől kaptunk. Alexander Bernát.

A BIEDERMEIER BÚTOR.

A Biedermeier a múlt század harminczas éveinek nyárspolgára. Ép olyan típust jelző gúnynevét ez, akár csak a Kraxelhuber. Nem rosszabb, se nem jobb más korszak nyárspolgaránál, kissé butácska, látóköre szűk, de igen alkalmas anyag a gondolat- és véleményküliségre: a mit sokszor egyenlő erőnyelnek vettek a lojalitással. A művészettörténet szeszélye stílus elnevezéssel kötötte össze a biedermeierséget. A gótok is ilyen szerephez jutottak, sőt a czopf elnevezés is. Mondanunk sem kell, hogy egyiknek sincs semmi komolyabb szerepe a róla elnevezett izlés kialakításában.

A biedermeier-stílust sem a Biedermeierek csinálták. Két életfelfogás ütközése révén jött létre. Miután a világ 200 éven át behódolt a francia divatnak, a XVIII. század múltával az angol izlés befogadására nyílt meg a hajlandósága. S az angol izlés középeurópai formájára — körülbelül 1815-től 1850-ig menő időre — szokták azt a szót alkalmazni, hogy biedermeier-stílus.

Az elkeresztelés a mi boldogult kiváló bécsi írónknak, Hevesi Lajosnak a tollát terheli. Lemoshatatlannul ráadta e kor alkotásaira a különben értelmetlen biedermeier nevet. Eleinte ugyanis a polgárság köréből kerültek piacra az angol izlés kontinenszi alakzatú bútorai, a melyek a fejedelmi és főúri kastélyok bútorainak csak másolatai, esetleg torzításai voltak. Azokra rá is illett a gúnyos izű biedermeier jelzés. De a szorgosabb kutatás annyi becses emléket gyűjtött össze, hogy a biedermeier stílus anyaga megdővült, stílust jelentő értéke felszökött és a szerencsétlen szó ellenére kiderült, hogy III. Frigyes porosz királynak, Ferenc osztrák császárnak, Auersperg, Eszterházy, Pálffy, Szapáry, Batthyány, Győry főúri családoknak mind-mind több közük van hozzá, mint a Biedermeiereknek. Legfőképpen pedig e kor szellemi életének mozgatói, Goethe, Humboldt, Schopenhauer, — nálunk Széchenyi és Kossuth közvetve és közvetlenül készítették elő a talajt az angol izés csöndes, de diadalmas bevonulása számára.

Az angol izlés Anglia földjén már a XVI. század óta érlelte a lakásberendezés számára a gyakorlati értékre nagy súlyt helyező irányzatot. A franciákkal ezzel ellentétben az empire-ban eljutottak a legteljesebb esztétikai álláspontba. A szimmetria kedvéért kivették az ágyat a légvonalról védett sarokból és a fal közepére állították, attól jobbra és balra nagy egyensúlyozással kettőztették a bútordarabokat, még sokszor ez okon a kályhából is két darabot állítottak be. A klasszicizmus látzatáért pedig

még nagyobb áldozatot hoztak. Ugyanazt a kályhát valamely klasszikus emlékmű formájába bújtatták, a kis éjjeli szekrény úgy nézett ki, mint egy görög oltár. Csináltak egy nagy programot s abba belediktáltak mindent, a mennyezettől a cipőesattig. A bútorok is természetesen a fal mustrája alá voltak rendelve.

Az angolok inkább a gyakorlatias megoldásokat keresték. Chippendale és Sheraton már a XVIII. században olyan bútorokat terveztek, a melyeknél a belső térkihasználás és különféle praktikus fogás lett a döntő. Kombinált bútorarabjai közt vannak olyan szekrények, a melyeket kinyitva, íróasztalnak is lehet használni, alul fiókok, felül könyvespolc, a közepén pedig sok-sok különféle rekesz írómányok és levelek számára. Karosszékei igazodnak az emberi test anatómiájához, a legnagyobb kényelmet nyújtva. Szóval míg a francia lakásban úgy látszott, mintha mindig ezírfalkodó ünnep lenne a világon, addig az angol az ő mindennapi életszükségletei, funkciói és kedvtelése számára építette ki a maga otthonát.

Mikor Európa szembe helyezkedett Napoleon miatt Franciaországgal, politikailag el is zárták a franczia behatások csatornáit. Gazdaságilag is soványító kúrára fogva, a luxusról és kiféledőtt az egyszerű formák és cizelláló szerkezetek iránti érzék. Úgy, hogy mikor Angliából egy gazdag közművelődési áramlat torkollott, a biedermeierségre érett Közép-Európában nyitott kapukra lelt annak minden megnyilatkozása. A társadalmi intézmények, klubok és gazdasági egyesületek, Walter Scott romantizmus (I. Jósikát), lakás és parlamenti típus egyaránt.

A lakásban — vagy mint Széchenyi mondja „az emberi fészék bölcsészeteiben” — óriási változás állott be. Már évtizedekkel előbb, az empire előtt és alatt, érezhető volt az angol praktikus elvek alapján megfogalmazott bútorok beszűkítése. A harminczas évekre azonban teljesen kibontakozik ez a kérdés és szerte Magyarországon, Ausztriában és Németországban, sőt Olasz és Svédországokban is az ember kerül az élet központjába és a reprezentatív lakások helyett, a környezete az ő szolgálatára, az ő segítésére idomul. A Biedermeierek korában pompás harmonia alakul ki az ember és lakása közt. A bútorok a néma szolgák szerepét töltik be. A kis tálaló asztalának sok a poleza, hogy sok férjen rá; felcsapható laposkákka meg is lehet nagyobbitani. A női kézimunkák — Dérnyé „szépmunkának” nevezi — asztalkáján felül tűpárna, közből sok-sok kis fiók, alul kis tarisznya a hulladék darabkáknak. Széthúzható, nyitható és támasztható bútorok kora ez. Szellemes íróasztalkák szolgálnak a levelező és naplóíró nőknek; komoly tagozásnak a férfiaknak, azon írják az ország sorsát s a reform-eszméket taglaló aktákat. Sima és elegáns könyvszekrények, melyek mérsékelt profilro-

zásokkal és pontosan kiszámított mélységükkel nem hasonlítanak már építkezésekre, hanem szerényen és mégis kiválóan oldják meg azt a feladatot, hogy a belsők helyezett holmikát megőrizték és védjék por-piszoktól.

Ezer új kitalálású kis bútor növeli az otthonosságot. Törülközőtartó peremmel ellátott asztalka, a hová átöltözköskor ki lehet rakni a zsebek tartalmát. Kis félköríves asztal, melyet tükör alá vagy bármely szabad falhoz jól oda lehet állítani. Kerekében járó polezok. Családias izű, nem a vendégek számára való mutogatásra készült öltözőasztalkák, kommode-ok, mosdók, tálalók, pohárszekrék, ruhaszekrények. Azonkívül annyi formájú szék, ahányféleképpen az emberek ülni szoktak irodában, asztalnál, szalonban vagy olvasás közben.

A szofákon és padkákon nincs semmi fölösleges cizfráság. A bágyadt fehér-arany színakkordot is felváltotta a naturalisztikusabb színpompa. Meleg mahagoni, sárga cseresznye és habos magyar kőris tárja fel anyagának szépségét. A szerkezet és a munka tartós, mert hisz nem egy generációra szánták. Időt takarító, rendet tartó, pihentető segítő társak ezek. Intim viszonyba jutnak az emberrel, igénytelenségükben csak azt kívánják szolgálni. Az új szociális életmód hű tükréi, a kézművesség becsületes, formahű Mohikánjai a nagyanyánk korabeli bútorok.

Utána megint nagy árvíz következett. A biedermeier úgy jött létre, hogy a naplopó előkelőségek lekerültek a kultura vezetésétől és az intenzív munka jutott a homlokterbe. A biedermeier úgy mult ki, hogy a hamis előkelősödés jött divatba. Ekkor élte át a XIX. századi Európa a bútorok farsangját. Kiasták a művészettörténet temetőjéből a holt stílusok külsőségeit és azzal maszkírozták a mai élet bútorait. Reneszánsz oszlopok támogatták a szekrényeket, igaz, hogy csak látszólag, mert valójában vele fordultak az ajtóval. Nagy Damokles-polezok kerültek a diván fölé. Rokokó ornamentumok a székhátakra, gótikus bástyafokok az ágyakra s empire-ra imitált préselt bádóg vezettek az íróasztalra. Majd pedig mindennek közibe vágott a szeccesszű az egyéniség lázas tulzáisaival. Az új stílust azonban — ma már megállapíthatjuk — nem tudta létre hozni.

Visszatért a biedermeier receptusához. Átveszi az öröklött formakincset s a tapasztalatok nagy tömegét. Mindössze a mai ember igényeire igazítja. S ezzel találja el a stílusalkotás igazi útját. Nem művészek máról holnapra, hanem művészi mesteremberek kezén jönnek létre a finom fejlődési változatok. Egyik javítja a másik munkáját, a mi jó, azt átveszi mindenki s így halad a tökéletesedő megoldás felé minden. Olyan észrevétlen folyamat ez, mint a fa növése. Szemünk előtt már jöttek létre ilyen formák maguktól értőddleg: ilyen a bicikli, a hajó, a vasút, az automobil és a repülőgép is. S ezeknek a természetes menetben kiadódó formáknak megvan a maguk stílustalkáló esztétikai értéke is.

Ez mutatja meg számunkra is a jövő útját. S ha jól látjuk, kétszáz évig franczia hatás alatt voltunk, száz éve tanulunk már az angoloktól, alighanem még száz éve van hátra Európának, hogy az angol módszer szerint rendezze be életét és keresse ki annak formáit. Czako Elemér.

A PÁRISI GYUJTOGATÓK.

(Az 1871-iki kommun lázadás.)

Ismerteti (Folytatás.)

RAKOSI VIKTOR.

IX. FEJEZET.

Megkezdődnek a kivégzések.

Megirtuk, hogy a kommun az összes párisi fogházakra rátette a kezét s külön, a maga embereiből kinevezett igazgatókat állított élükre. A fogházak főbb tisztviselői követték a versaillesi kormányt, ellenben az alsóbbrendű fogházörökök, őrmestertől lefelé, ott maradtak s folytatták megszokott szolgálatukat. A kommun összes foglyai és kezesei ezekben a különböző börtönökben voltak elhelyezve. E foglyoknak rendszeres kivégzése május 22-ikén kezdődött.

Ezen a napon a Dépot épületében (így nevezték azt a fogházat, a mely az igazságügyi palota és a rendőrprefektúra szomszédságában feküdt) megjelent egy szakasz nemzetőr, abból a zászlóaljából, mely Flourens megboszulói nevet viselte és hozott egy Jean Vaillot nevű 28 éves fiatal embert, a kit ott lecsukott. Azután egy embert elküldtek Ferréhez a rendőrprefektúrára s írást kértek tőle, melyben elrendelje ennek a Vaillotnak agyonlövését. Mikor a küldött ezzel az írással visszatért, Vaillot-t kihúzták tömlőcézből, kivitték a Szajnapartra és agyonlőtték. Soha nem tudódott ki biztosan, hogy ennek a szegény ördögnek miért kellett meghalnia?

Szerdán, május 24-ikén még erősebb volt a csatazaj s az égő város lángjai és füstje ég felé csapkodtak. E napon reggel nyolcz órakor Ferré Teofil megjelent egy csapat nemzetőrrel s a Dépot udvarán foglalt állást. Csapatja felé fordulva így szólt: „Az összes városi rendőroket, valamennyi zsandárt és minden papot tüstént agyon kell löni; számítok reátok». Két fiatal nemzetőr kilépett a sorból, kijelentette, hogy szívesen verekszik, de erre az ocmány munkára nem vállalkozik. Ferré összegyávázta, pajtásaik semmirevalóknak mondták őket, de ők nem feleltek semmit, hanem eltávoztak.

Ferré most csapata élén behatolt a Dépotba. A nemzetőrök az előcsarnokban maradtak, Ferré az irodába lépett, előhívatta a direktort és megparancsolta neki, hogy vezesse elő Veysset-t. Ez a Veysset Thiersnek legkitűnőbb ügynöke volt, a ki közvetítette Dombrovski generális megvesztegetését, a mivel elérte a saint-cloudi kapu elhagyását. Már végére járt az ügy és minden le volt bonyolítva, mikor a szerencsétlen Rigault kitűnő rendőrségének kezébe került. Ez becses zsákmány volt, jól vigyáztak rá s mikor a felfordulás megkezdődött, Ferrének legelőször is ő jutott az eszébe.

Pár pillanat múlva Veysset megjelent. Mikor Ferrét és a fegyveres csapatot megpillantotta, azonnal megértette, hogy micsoda sors vár rá és így szólt:

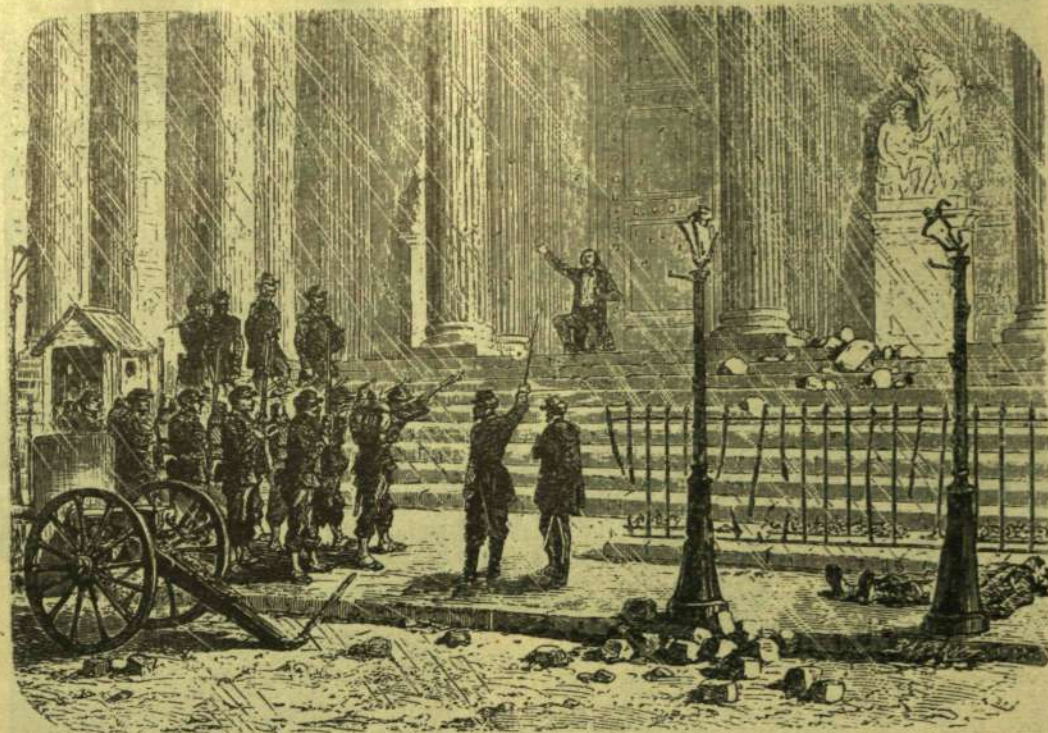
— Mikor elfogtak, huszezer frank volt nálam. Szeretném tudni, hogy hova lett ez a pénz?

— Legyen nyugodt, — felelt Ferré, — összes számadásainkat egyszerre fogjuk rendezni.

A nemzetőrök, Flourens megboszulói, körülvették Veysset-t, a ki búcsút intett az egyik fogházöröknek. Ez az ór abban a percben, mikor a kapuhoz értek, így szólt Ferréhez:

— Csak nem akarják agyonlőni ezt az embert?

— És téged is, ha sokat okoskodol, — felelt neki Ferré és tovább haladt.

MILLIÈRE KIVÉGZÉSE A PANTHEON ELŐTT MÁJUS 28-IKÁN.

A csapat a Pont-Neuf felé indult. A IV. Henrik szobránál lévő üres teren megállt. Ferré így szólt Veyssethez: „Őn főbe fog lövetni; mit tud a védelmére felhozni?” Veysset vállat vont és nem szólt egy szót se. A parti korlát-hoz taszították. Ferré maga vezényelte a tüzet. Azután négy ember fölfogta a Szajnába dobta. Ferré ekkor így szólt embereihez: „Megérdemelte, hogy a nép ítélte sújtsa; önként látják, polgártársak, hogy mi mindent a nagy nyilvánosság előtt csinálunk.”

E kivégzés után Ferré visszatért a fogházba s a foglyok közül egy csapatot kezdett kiválogatni, hogy azt egyszerre vigye agyonlővetni. Ezt a válogatást egy Braquond nevű, a régi rendszertől ott maradt fogházör ügyesen oly sokáig ki tudta húzni, hogy Ferré végül megunt a dolgot és jobbnak látta a foglyok otthagytásával kerekét oldani. Egy verzió szerint gyors távozásának az volt az oka, hogy egy embere jelentette neki a versaillesi csapatok közeledését. Más forrás szerint a rendőrprefektúra égeése birta menekülésre. Ő tudta legjobban, mert ő intézte a dolgot, hogy ez a palota mennyire tele volt robbanó anyaggal, a mi explozió esetén az egész környéket rombadőléssel fenyegette. Braquond lélekjelenléte és

bátorsága ki tudja, hány ember életét mentette meg.

Ezalatt Rigault, a másik sötét alak már elkövette a maga főbűnét: a becsületes Chaudey meggyilkolását a Sainte-Pélagie-fogházban. Ez a gonosz tett május 23-án történt, mely nap a szerencsétlen emberre nézve kettős ünnep volt, mint házasságának évfordulója és fiának születésnapja. E napon felesége kereszttől tört a fenekestől felfordult Páris utcáin, hogy férjével a tömlőcézben együtt ebédelhessen. De a kommun által oda kinevezett direktor visszautasította.

Éjjel tizenegy órakor egy ór jelenti a direktornak, a ki már ágyban volt, hogy Raoul Rigault lent van az irodában és kéri őt, hogy jöjjön le. Rigault csakugyan ott volt zászlóaljparancsnoki egyenruhában, egy rendőrbiztos és magántitkára kíséretében s a belépő igazgatóhoz így szólt: „Négy piszok alak van itt, azokat akarjuk főbelőni és Chaudeyval kezdjük, hozassa ide!”

Chaudey a cellájában ült és írt. Úgy, a hogy volt, hálókabátban, papucsos a lábán, lejött az irodába, megismerte Rigault és üdvözölte. Rigault így szólt:

— Az a parancsom, hogy kivégeztessem a kezeseket; ön is ezeknek egyike, öt perc múlva agyon fog lövetni.

— Gondolja meg, hogy mit cselekszik! — felelt Chaudey.

— A kommun határozatilag kimondta, hogy az összes kezesek kivégeztetnek, — felelt Rigault, — különben is Blanquit megölték s ezért önnek meg kell fizetnie.

— Csalódik, Rigault. Blanquit nem ölték meg. Ha ön elhalasztja a kivégzést, abban a helyzetben vagyok, hogy híreket szerzek róla, sőt talán szabadlára helyezését is kieszközölhetem.

— No látja, hogy összeköttetésben van Versaillesse. Siessünk, nem érek rá az időt itt tölteni.

Chaudey vállat vont és hidegen így szólt: — Nos, jól van! Hát majd megmutatom nektek, hogy tud meghalni egy republikánus. Rigault hátat fordított neki, aztán titkárához fordult, leültette s a következő jegyzőkönyvet diktálta neki: „Előttünk, Rigault Raoul, a kommun tagja és a nevezett kommun főügyésze előtt, megjelentek Chaudey Gusztáv, volt párisi polgármesterhelyettes, Bouzon, Capdeville és Pacotte, a köztársasági gárda tagjai; tudomásukra hoztuk, hogy tekintettel arra, miszerint a versaillesiak az ablakokból lőnek reánk s hogy ideje ezeknek az üzemeknek véget vetni, ezen épület udvarán főbe fognak lövetni. Páris, 1871 május 23-án. Rigault Raoul, a kommun főügyésze, Slom, a főügyész titkára. A jegyzőkönyvben megjelölt három zsandár még a cellájában aludt.

Mialatt a titkár úr firkált, Préau de Védel,

CHAUDEY GUSZTÁV KIVÉGZÉSE A SAINTE-PÉLAGIE BÖRTÖNEN MÁJUS 28-IKÁN.

„A párisi gyujtogatós” című közleményünkhez.

VASÁRNAP DÉLUTÁNI KIRÁNDULÓK A GELLÉRTHEGYEN.

a fogházdirektor hadsegéde, a kapu őrségéhez ment, hogy a gyilkosság elkövetésére embereket hozzon. Az itt levő nemzetőrök közül csak nyolcz ember vállalkozott a hóhér szerepére, a kiket Leonard hadnagy vezetett. Mikor az udvarra vezették Chaudey-t, a ki emelt fővel és bátran lépkedett, mindenféle megjegyzésekkel inzultálták. Mielőtt a folyosót elhagyták, a szerencsétlen ember még egyszer odafordult a főügyészhez és így szólt: »Rigault, feleségem és gyermekeim vannak.« Rigault visszafelelt: »Semmi érzékenykedés, fityülök rájuk.« Chaudey nem szólt többet, odatámaszkodott a falhoz s főlegyenesedve, Rigault szemé közé nézett, a ki így szólt: »Eh, ha én a versaillesiak kezébe kerülök, azok se lesznek kegyelmeseek irántam.«

Préau de Védél felállította a nemzetőr szakaszt. Rigault kirántotta kardját és vezényelt: *Tűz!* Ezek az emberek, úgy látszik, nem akartak ölni, mert bizonyos, hogy alig húsz lépésre álltak Chaudeytól s ez mégis csak egy golyót kapott, mely könnyű sebet ejtett a bal karján. Ép jobbkarjával intett, háromszor erős hangon elkiáltotta: *Eljen a köztársaság!* Clément, a fogház egyik kommunista alkalmazottja reárohant és közvetlen közelből hasbalötte Chaudey-t. Gentil, egy másik ilyen alak, revolvérrel fejbőlötte s a szerencsétlen ekkor földre rogyott. Most odalépett hozzá Préau de Védél s egy puskalövessel szétlocsanította az agyveljét. »Ezzel alaposan végeztünk, — szólt Rigault, — most a többiek a sor.«

Így ölték meg vizsgálat, tárgyalás és ítélet nélkül Chaudey-t, az éj leple alatt. Rigault visszatért az irodába, a hol a három halálra kiszemelt zsoldár, a kit úgy ráztak fel első álmából, félig felöltözködve várakozott. Rigault így szólt hozzájuk: »Főbe fogtok lövetni! A zsoldárok így feleltek: »Mi katonák vagyunk, bocsássanak bennünket szabadon.« Igen, szabadon? — felelt Rigault, — hogy puskagolyókkal traktáltak bennünket? Nem úgy, babám, előre, indulj!»

A három zsoldárt Chaudey alig kihült holtteste mellé helyezték és három sortűzt bocsátottak rájuk. A kegyelemlovást azonban ezeknek is Préau de Védél és Clément adták meg. Az első sortűz után az egyik zsoldár sértetlen maradt és az udvaron tovafulni próbált. Védél utána ment és főbe akarta löni, de Rigault rákiáltott: *Ne löj, hadd őrj, hadd döbögjön meg a többiek!* A következő sortűz öt is társai mellé terítette. E sötét munka után Rigault otthagya a fegyházat. Ducamp szerint Rigault kísérete megosztott a Chaudeynél talált ezer frankon, aranyfőzőn és gyűrűkön.

Ellenkép gyanánt itt adjuk Milliére kivégzését. Milliére tagja volt a párisi kommünnek és a versaillesi nemzetgyűlésnek, s a nélkül,

hogy az utóbbiról lemondott volna, Párisban maradt és részt vett a kommün mozgalmában. Egy forradalmi munkája miatt még a császárság alatt deportációra ítélték, a hol kegyetlen szenvedéseket állott ki, s tele gyűlölettel és elkeseredéssel tért vissza hazájába. Talán ez az indulat vitte rá arra is, hogy kezdettől fogva állást foglalt a nemzeti védelem kormány ellen. Ducamp nagyon szigorúan ítéli meg a kommün alatt folytatott működését, melylyel nagy tehetséget, szerinte, beszenyvezte. Állítólag még a kezesek kivégzésében is részt vett, igaz, hogy csak passzív asszisztenciával. Kivégzése, melyet itt elbeszélünk, május 26-án történt.

A csapatok direkt parancsot kaptak, hogy a Pantheon városnegyedét kutasák ki és kerítsék kézre Milliért, a kit összetévesztettek egy hasonló nevű légióparancsnokkal, s a ki ellen azért adtak ki direkt elfogatási rendeletet, mert előttevaló nap a Pantheon lépcsőjén fölböveztett 30 nemzetőrt, a kik vonakodtak a kommün mellett fegyverrel harcolni.

A megjelölt házban a katonák először is Milliére apását fogták el, a ki rájuk hagyta, hogy ő az, a kit keresnek. Mikor már el akarták kísérni, kinyitott egy ablak s egy férfi lekiáltott: *Őnök Milliért keresik? Itt vagyok.*

Felsiettek és elfogták. Első szava ez volt: *Ne feledjék, hogy népképviselő vagyok!* Egy tiszt azt felelte rá, hogy ha népképviselő, akkor nem itt a helye, hanem Versaillesben, a hol pedig itt van, ez azt jelenti, hogy a kommünnel tart. Különben pedig azzal valódlják, hogy tegnap itt a Pantheon lépcsőjén agyonlövetett 30 nemzetőrt.

— Ez nem én voltam, ez egy másik Milliére, — felelte.

— De ő volt! — kiáltotta a tömeg, mely körülvette őket.

Milliére sápadt volt, hajadonfővel. Így vezette két katonára karjánál fogva Cissej tábornok elé, a hol elég nyugodtan felelt a hozzá intézett kérdésekre. Kihallgatás után a Pantheonhoz vezették. Fölment a lépcsőn, s az oszlopzat alá érkezve, egy tiszt kényszerítette, hogy forduljon arczával a templom kapuja felé, hátat mutatva a katonáknak. De, bizonyára egy magasabb rangú tiszt rendeletére, megengedték neki, hogy visszaforduljon és szembenézzen a halállal, de egyúttal azt is meghagyták neki, hogy tényleg le. Minden keserűség nélkül beszélgetett a szakasz parancsnokával. A beszélgetésből ezeket a szavakat hallották:

— Jaj a legyőzötteknek! A ki jól meg tud halni, az példát nyújt az élőknek... Meghalni nem egyeb, mint újjászületni...

Még mielőtt a lépcsőn fölment volna, átadta a parancsnoknak a pápaszemét, egy kevés pénzt,

s egy kis fűsűt, mely a feleségéé volt s így szólt:

— Lesznek szívesek ezt átadni Milliérénének, és kérem, mondják meg neki, hogy az ő emlékével haltam meg.

Milliére kibontotta mellén a ruháját, jobb kezével búcsút intett s erős hangon így kiáltott:

— Éljen a köztársaság!... Éljen a nép!... Éljen az emberiség!... Éljen...

A sortűz dördülése véget vetett szavainak. Meghalt.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Mohóság. Az alkotmányos küzdelem, a mandátumokért vívott harcok idején részvétlenség miatt, hála Istennek, soha se volt ok panaszkodni Magyarországon: de viszont az érdeklődés, úgy mondják, talán még soha se volt olyan viharos és túltengő, mint a millyennek most mutatkozik. Ez az érdeklődés megnyilatkozik úgy a mohó türelmetlenségben, mint a szerepre vágyó politikai ambíciók jelentkezésében roppant tömegességében. A képviselőház még meg se halt (csak épen hogy nem él már!) és ime már szinte mindenütt folyik az alkotmányos küzdelem, megvannak a jelöltek, már a zászlókat is kitűzködi a padlásablakon. Egy képviselő a következő kijelentést tette:

— Jó lesz már igazán fölőszlatni a Házat, a mig el nem késnek vele!

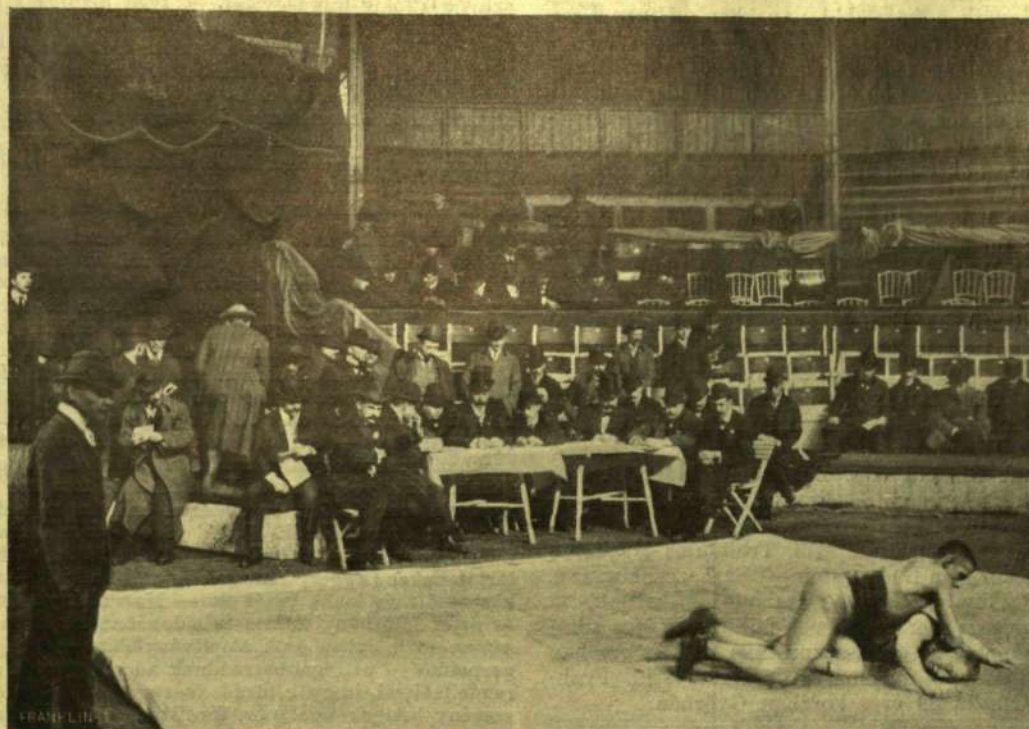
— Hogyan érti ezt?

— Úgy, hogy akkora a türelmetlenség a kerületekben, hogy — még a választásokat is meg találják ejteni odakint, mielőtt fölőszlatják a parlamentet. Akkor aztán, mire egy képviselőháznak se kellene lennie, — kettő is lesz.

Ez természetesen csak tréfa, de sok jellemző igazság van benne. A reménykedő örökösök roppantul türelmetlenek, talán azért is, mert rengeteg sokan vannak. Annyi a jelölt, hogy talán méltányos lenne belőlük is egy külön választókerületet alakítani, akkor legalább eggyel többen jutna mandátum, vagy, mondhatjuk így is: eggyel kevesebb lenne az a nagyon sok, a kiknek már nem fog jutni. Ismétéljük: érdeklődés és vállalkozó hiányról soha se lehetett panaszkodni. Szomorú is lenne, ha másként lenne. Sötét világ lenne az, a melyben a polgárok bizalmát már nem tartanák kívánatos díznek és a nemzet tanácsában való részvételt kívánatos munkának. De ha most a vágy elevenebb és tömegesebb a rendesnél, sőt a rendkívülinél is: ennek is megvan a maga magyarázata — a legutolsó választásokban. A mikor a lelkek egy nagy szabad lendülete olyan hatalmas meglepetéseket produkált. A mikor kiderült, hogy nincsenek bevehetetlen várak, úgynevezett *lettári kerületek*, tehát reménytelen kísérletek vagy vállalkozások sincsenek. A ki merni tud, az győzni is tud. Ezzel a megismeréssel a választás misztériuma is mélyebb és komplikáltabb, tehát érdekesebb, vonzóbb és izgatóbb is lett. A látható esélyek láthatatlan esélyekkel bővültek és senki se tudhatja: nem az övé-e az a bűvös ige, a mely a siker és diadal kapuját megnyitja. Ezért sietnek oly nagyon és annyian a pályázók a bűvös igéik elmondásával. A választók meg bizonyára örülnek ennek a sereglesnek, mert mit ér a választói hatalom, ha — nincs kibeválogatni!

*

Egy távirat. Ha valaki miniszter lesz, sok táviratot kap, tehát sokat kell is küldenie, mert az *Adjon Isten-re* kidukál a *Fogadj Isten!* — és egy miniszter bizonyára tudja, hogy mi a móres. Nevezetesen és észrevenni való dolog tehát az, ha egy miniszternek a temérdek köteles távirat küldözgetése idején eszébe jut olyan táviratot is fogalmazni és elküldeni, a mivel semmi külső forma, illendőségi törvény vagy politikai számítási parancsa szerint se lenne köteles, a mit nem provokált és — ha véghetetlenül megörült is neki — nem is várt az, a ki kapta és könyves öreg szemével bizonyosan tízszer is elolvasta. Ez a boldog öreg ember, mint az újságokból tudjuk, egy nyugalmazott ezisztrecita-tanár, *Erekly* Alfonz, a mi-

A budapesti posta- és táviratbiztosítók sportegyesülete által rendezett nemzetközi amatőr-birkózóverseny a városligeti cirkusban.

niszter pedig, a ki a táviratot Szentgothárdra küldte neki, az ő egykori tanítványa: gróf Zichy János. Küldötte pedig, mert abban az órában, a melyben a király a magyar kultúra felelős örvé nevezte ki, »benső szükségét« érezte annak, hogy szerető és hálás emlékezzel hódoljon a kultúra egyszerű, öreg szolgájának, a ki sok-sok növények között őt is kalauzolta, mikor a gyermek a tudás kertjébe belépett. Gróf Zichy János elég jól kezdte is a pályáját, nem indult üres tarisznyával, de jó kalauza is volt, mert ime az úton, a melyet mutatott neki, a magasból még magasabbra jutott. Fiatalon, friss erőben és, úgy látszik, egészséges, friss szívvel. Legalább ez a távirat frissnek és virulónak mutat a fiatal miniszter lelkében egy olyan virágot, a mely ritkábban él meg, mint elhervad épen a hatalom és a diesdőség levegőjében. A hála és az emlékezés gyöngéd virágát. A hatalomban a tanításnál is nehezebb mesterség az emlékezés. Zichy Jánosnak azonban, úgy látszik, a Victor Hugo szavával élve »gazdag adós a szíve« és az ilyen szíveknek se a hála, se az emlékezés nem nehéz. Gróf Zichy János se foglalkozott politikával, mikor öreg tanárjához a táviratot írta, mi se politizálunk, mikor erről a táviratról írunk, elmondhatjuk tehát bátran, hogy különösen kedves harmóniát érzünk abban, hogy ezt a táviratot épen egy kultuszminiszter küldte épen egy professzornak.

*

A bizonyítvány. A bizonyítvány-gyártók pöréről beszélgettek egy társaságban és ez alkalommal a társaság egy tagja az esethez a következő reflexiókat fűzte:

— Ha ordókat is hamisítanak, nem lehet rajta csodálkozni, hogy bizonyítványokat is hamisítanak. Mindenesetre súlyos és gonosz visszaélés, de azért találhatni a dologban vigasztaló momentumokat. Még pedig vigasztalókat elsősorban azok számára, a kik igaz úton, becsületes tanulással szereztek meg maguknak a bizonyítványaikat. Ez különösen hangzik: de így van. Fájdalom, valamennyien tudjuk, hogy minálunk nem is ezerszáma, hanem tízezerszáma bolyonganak és róják keseredett lélekkel a sikertelenség útját emberek, a kik nehéz küzdelmekkel és boldog reménykedések között megszerzett bizonyítványok, sőt diplomák egész bibliotékáját hordozzák a zsebekben. Szenvében, türesben, nélkülözésben, kintársban rettenetes árat fizetnek meg ezeknek a papírosoknak, de semmiféle hasznát nem tudják. A jólétől, a melyről egykoron álmodtak, már le is mondtak, egy darab kenyérről is beérnek, a bizonyítvány azonban még ezt se tudja megszerezni számukra. A diplomás tanár, a ki beáll henteslegénynek, az ügyvéd, a ki szatocsboltot nyit, hogy megélhessen, a legnaivabb lélek előtt se jelenik már a demokrácia

diadalát, hanem — a diploma, a bizonyítvány csödjét. Ezek és a hasonló esetek, a maguk előfordulásának sürdőségével szinte köztudattá tették azt a keserű tételt, hogy: a bizonyítvány nem ér semmit. Kár érte fáradni, túrni, küzdeni, nélkülözni. Csak csalódást vásárol rajta az ember. A bizonyítványnak tehát ugyancsak megfogott a becsülete és talán végképen el is kallódott volna, ha ime, meg nem mentik azok, a kik — hamisítják. Kiderült, hogy a bizonyítványért pénzt adnak, még pedig olyan emberek, a kik ugyancsak szükségben vannak a pénznek. A bizonyítvány tehát nem lehet értéktelen és nem lehet haszontalan. Ha vásárolni érdemes, akkor bizonyára megszolgáltatni is érdemes. Szóval a bizonyítványnak — meg van mentve a becsülete.

Már tudniillik: a hamis bizonyítványnak! De ennél talán mégis csak érdemesebb lenne a nem hamis bizonyítvány megbecsülésének a megmentése, a minek az az egyetlen módja, hogy a bizonyítvánnyal fölszerelt ember csakugyan több értéket jelentsen, mint az, a kinek nincs bizonyítványa. Vagyis, ha nem a bizonyítvány — akár igazi, akár hamis! — hanem az embernek, a léleknek, az elmének, az akár iskolában, akár iskola nélkül szerzett tudásnak értéke lett az, a mit az élet minden területén honorálnak. Akkor aztán semmiféle bizonyítvány se lesz hamis az értékes ember kezében, mert nagyobb igazság, ha az érték adja a bizonyítványt, mint ha csak a bizonyítvány ad valakinek értéket!

*

A gyanúsított ember. Akár az derül ki, hogy a lobogó vérű szerb kalandornő küldötte csakugyan a cziankális pirulákat a bécsi vezérkari tisztnek, akár pedig az, hogy a kutatás megint hamis nyomot kapott, ez a fordulat vagy incidens mindenesetre leleplezett valamit, a mi belemarkol a lelünkbe és rákényszerít, hogy megdöbbenve elmélkedjünk el rajta. Leleplezte azt, hogy a nyomozó hatóság még mai napig sincs olyan bizonyító adatok birtokában, a melyek alapján fölmentve éreztethetné magát új nyomok keresésétől vagy elfogadásától és szemügyre vételétől. Vagyis az a szerencsétlen Hofrichter főhadnagy immár hónapok hosszú sora óta a nélkül raboskodik egy rémületes vád és gyanú nyomása alatt, hogy akármiféle döntő bizonyítékot lehetett volna ellene fölhajtani. Ez egy rettenetes sors, ha ártatlan, a főhadnagy számára, ha bűnös, az igazság számára. A gyanúba vett ember, a ki csak gyanúkok alapján börtönöztek be, lehet ügyes bűnös, de lehet egyetlen nagy szerencsétlen martír is. Vagy olyan ravasz bűnös, a ki fortélyosan meg tudott kerülni minden bizonyító lehetőséget, vagy olyan szerencsétlen flótás, a ki képtelen kivédeni a kegyetlen látszat fejére omló csapásait és bebizonyítani az

ártatlanságát. Ez az állapot, a melyben most a szerencsétlen főhadnagy is szenved: párbaj két eshetőség között, még pedig — és ez az, a min érdemes elgondolkozni — nem egyenlő eszközökkel vívott párbaj, mert az egyik félnek, ha nem vasbílincsel is, de meg van kötve a keze. Zárva van és míg a gyanú buzogni és szabadon kutathatja a bűnössége bizonyítékait, ő nem keresheti az ártatlansága bizonyítékait. Túlzásba menni nem akarunk. Az előzetes letartóztatás bizonyára szükséges, hogy a gyanúsított ember se el ne menekülhessen, se a nyomozás elé akadályokat ne gördíthessen. De az igazságszolgáltatás új, humanus szelleme az elítélt rabot is föltétele szabad-ságra eresztí meg a büntetése teljes kitöltése előtt, ha egy bizonyos megszabott időn belül nem követett el olyasmit, a mi ettől a kedvezéstől megfosztja. A gyanúsított ember sora ebben a tekintetben rosszabb a bűnösnek bizonyultnál, mert ime azt el nem eresztik, ha egy bizonyos időn belül nem is találatot döntő bizonyítékra a bűnösségének. A vizsgálat esetleg esztendőig is folyhat, a míg kénytelen a maga eredménytelenségét konstatálni vagy bevallani. Nem iszonyatos ára-e ez annak, hogy valaki — ártatlan?

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Egy sápadt asszony. Szini Gyula talán leginkább kifejezett példánya köztünk annak a típusnak, a melyet az *eszthéta* szóval szoktunk jelölni. Fogékonyság minden iránt, a miben kultúra és szépség van, gyöngéd érzékenység, a melynek húrjai minden fuvaltára megrezdülnek, a tudás nagy anyagának felhalmozása a lélekben, de úgy, hogy minden a benne levő esztetikummal, a formában érezhető szépséggel hasson, a szemléleti dolgok átfinomítása az érzésen — ezek a legfőbb jellemvonások, melyek az esztéta-lelkeket rokonszenvesse, a mai kultur-élet kényének vonzó virágjává teszik. Alkotásaiban az ilyen természet rendszert idegenkedik a nagyvonalú koncepczióktól, inkább a finomságokat keresi, mint a nyers, természetes realitásokat a nagyobb művekben is, regényben, drámában az intim bensőség, a differenciált lélekrajz felé hajlik, mint a drámai mozgalmasság s a határozott vonalú karakterrajz felé. Festék nyelvén szólva, inkább tónusokkal dolgozik, mint vonalakkal és színekkel. Ez jellemzi Szini Gyula *Egy sápadt asszony* című regényét is. Inkább apróra kidolgozott novella, mint regény, mert hiányzik belőle a mese sokágúsága, az egymáshoz viszonyított alakok sokasága s a szélesebb megfestett háttér, a mely az alakoknak a társadalommal való kapcsolatait érzékeltetné. Egy-egy vonás, egy-egy czélzás vagy leírás érezteti csak, hogy alakjai belőlünk, a mi életünkbelől nőttek ki, — egyebekben a maguk belső életét élik, életük válságos pillanataiban, mikor az embernek teljesen önmagára kell koncentrálnia magát, kikapcsolódva mindenből, a mi a mindennapi események közben többé-kevésbé meghatározza az ember gondolatait és eslekedeteit. A regény főcsejje tulajdonképen egy nemes, finom asszonyi lélek rajza, a ki lelke magasrendű fejlettsége juttat éles összehasonlításba környezetével; ez a lázadás egy nagy külső és belső komplikációk közt, a melynek ragadja, a melynek előidézése ő maga s melylyel elszánt homlokával száll szembe, a női lélek sajátos passzív ellenállásával, — hogy aztán a csomót mégse ő maga oldja meg, hanem egy eleven, vidám, okos kis leány és — a regény legkevésbé szerencsés fordulatával — a véletlen képeben maga az írő. A mi különben a regényben történik, az teljesen mellékessé válik olvasás közben, a főszűly a történetről az elmondás módjára lendül át, arra a tömörked apró finomságra, gyöngéd megérzésre, a melylyel az írő alakjait kíséri s a stílnak arra a filigrán művészetére, a melylyel Szini Gyula dolgozik. A regény minden részlete egy-egy pasztell-kép, a mely maga-magában is művészi hatású s e mellett teljes művészettel egyesül az egész képpel; olyan, mint a nemes csipke, a melynek minden részlete gyönyörködött a nélkül, hogy rovására esnék az egésznek. Részlet-munka, aprólékos, escesbecse-szerű és egész hatásában mégis mutat valamit a művészet nagy vonalából. Első nagyobb terjedelmű műve az írónak s örömdetes távlatokat nyit jövő fejlődésére.

A Budapesti Szemle. márciusi száma több nagyobb tanulmányon kívül egész sorozat közli a szellemi életünkre vonatkozó aktualitásoknak. Első helyen *Katona* Lajos cikke áll a népköltés és népléktan viszonyáról. *Szekely* Ferencz a készfűzésről értekezik, *Réz* Mihály folytatja tanulmányát Magyarországról és Ausztria viszonyáról, a mostani közlemény azt a szakadékokat mutatva meg, a mely az életet és a gyakorlat között van. *Csengeri* János befejezi egyiptomi útjának leírását.

Mikszáth Kálmán csodálatos finomságú, meleg humorú novellája, Hegedűs István költeménye, Kozma Andor Moore-fordításai adják a füzet szép-irodalmi tartalmát. Vértessy Jenő Vörösmarty drámáiról értekezik. A Szemle rovatban olvassuk Beöthy Zolt Kislady-társaság megnyitóját beszédét Kulturális és nemzeti szellem, a képzőművészet és a színházi élet érdekében jelenségeinek ismertetését és az Ertesítő rovatban magyar és külföldi könyv-nyomtatások egész seregének ismertetését. A Budapesti Szemlét Berzeviczy Albert és Beöthy Zolt közreműködésével Votnovich Géza szerkeszti, a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára félre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

A Magyar Könyvtár legújabb sorozata Ambrus Zoltán újabb novelláiból ad egy füzetét valót, szám szerint ötöt Jancsi és Juliska és egyéb elbeszélések címmel; mind az öt novella művészi, erőteljes dolog, a kitűnő író újabb munkáinak legjavából való. A március 15-iki ünnepre nagyon alkalmas Ábrányi Emil Szabadság, haza című füzete, mely a költő újabb márciusi dalaiból s hazafias és elmélkedő költeményeiből ad egy csokorra való. A harmadik füzet Paul Hervieu-nek a Nemzeti Színházban előadott darabját közli Ambrus Zoltán fordításában.

A Jó Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, március 13-iki számában közli Lampérth Géza március 15-iki versét, Szollosi László kis vigjátékát, Dömötör Dömötör legújabb utazását Sebők Zsigmondtól, Elek apó meséjét, Telekes Béla versét, Basch Árpád pompás önálló képét, Mudin Imre sílydóba bajnok cikkeit a gerelyvetésről, Benedek Elek tájleírásait a Székelyföldről, egy mulatságos képsorozat, Rakosi Viktor regényét, egy tréfát, a rejtvényeket és szerkesztői üzeneteket. A Jó Pajtást a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára félre 5 korona. Mutatványsságot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV., Budapest, Egyetem-utca 4.)

Új könyvek:

Egy sápadt asszony. Regény, írta Szini Gyula. Budapest, Singer és Wolfner.
A Magyar Könyvtár legújabb számai: 581—582. Ismerd meg magadat! Szinné három felvonásban, írta Paul Hervieu, fordította Ambrus Zoltán; ára 60 fillér. 583. Ábrányi Emil: Szabadság, haza. Újabb márciusi dalok és egyéb költemények; ára 30 fillér. 584. Ambrus Zoltán: Jancsi és Juliska és egyéb elbeszélések. Ára 30 fillér. Kiadja Lampel (Wodianer) könyvkereskedése.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: HINTZ HENRIK dr. királyi tanácsos, a Ferencz József-rend lovagja, az országos egészségügyi tanács tagja, Sáros megye tb. főorvosa 55 éves korában Budapesten. — VERES FERENCZ, a sárospataki állami tanfőképzőintézet tanára 46 éves korában Sárospatakon. — SZABÓ ELEK ököskői református lelkész 53 éves korában Budapesten. — MÉSZÁROS JÓZSEF negyedi református lelkész 49 éves korában. — IDŐS KLÁNYI KÁROLY 66 éves korában Budapesten. — SZIRMAI ARTUR, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója, 47 éves korában Bécsben. — DOROSVAY LÉNYGEL LÁSZLÓ, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tisztviselője, 70 éves korában Budapesten. — IFJÁB DAKA LAJOS 23 éves korában Miskolcon. — DÉRY ISTVÁN dr. ügyvéd 30 éves korában Szatmárnémetiben. — STOLLMANN ÁGOSTON 66 éves korában Mosonon.

SÁGHY BENŐNÉ, szül. Balassovits Mária 61 éves korában Budapesten. — BLEUER LAJOSNÉ, szül. Sármai Hermin 52 éves korában Budapesten. — ÖZV. PETERMAYER FERENCZ, szül. Trombitás Magdolna 80 éves korában Budapesten. — SZABOLCSI MIKSA, szül. Boskovits Malvina, Szabolcsi Miksának, az „Egyenlőség” szerkesztőjének felesége 45 éves korában Budapesten. — LASZCZIK EMMA 70 éves korában Előszálláson. — SZENDREFF JÓZSEFNÉ, szül. Fruhmán Gizella 39 éves korában Győrben.

EGYVELEG.

* Egyiptomi leletek. Flinders Petrie tanár érdekes leleteket talált egy Thebae közelében fekvő temetőben. Az értékes aranydírtól készült kincseket, melyek a 17-ik dinasztia korából valók, az edinburgi múzeum őrzi. E drótművek fényesen igazolják az egyiptomiak kitűnő technikai készségét és ügyességét. (G. L.)

Divatjelentés. A világhírű Schweizer & Co. selyemszövet-kiviteléző, ndr. tanácsos, Luzern U 23 Svájcra a következő tudósítást közli: Alig hogy az évforduló kedves ünnepe elmúlt és a téli örömeink túl vagyunk, mindenki örül a gyönyörű tavasz érkezésének. Valóban már nem is várat oly sokat magára, a természet felébred és zöld kintőbe bújtatja az erdőket és mezőket. Ezen változás hőgyeink ruházatát is visszatükröztetik. A divat mostani kedvenceitől elfordul és új szöveteket, új színeket hoz előnybe. A szövetek közül egy az utcai toleiteteknél, mint az estély- és egyéb alkalmi öltözeteknél a selyem még mindig igen kedvelt. A régi selyemfajták mind meg-

őrizték népszerűségüket. Színeikben megtaláljuk a sima egyszerű feketétől egészen a legélvezetesebb színvariációkig mindegyiket. — Igen divatosak lesznek a csipkeruhák is, melyekkel eredeti újdonságokban rendelkezik cégünk. A párisi divatszalonokban megint sok csipkét és himzést használnak, melyek különböző váltásait mi is tartjuk a tőlünk való beszerzésnek az az előnye is megvan, hogy azokat várm- és portómentesen szállítjuk. — Kérjén meg ma mintát szövetújdonságainkból, valamint ruha- és blúz-modelleinkről, modellképet, melyeket irábaeli kívánságára mindenkinek ingyen és bérmentve megküldünk.

A Császárfürdő keletkezése a római kor előtti időkbe vezethető vissza; gyógyforrásait a rómaiak már mint rendszeres fürdőt használták. Porrási már a legelső magyar királyok idejében is híresnek voltak, a régi okmányokban „aquae calidae superiores” név alatt fordulnak elő. Ez a török hódoltság alatt (1570. évben) Szolimán szultán és Szokoli Musztafa baba nagyvezér nagybirtoktársa és építtetője. A mai fürdő is ezen időből származik, eredeti török építmény. — Az itt levő kőszőlők a most romokban heverő egykori margitzigeti zárdá kápolnájának szentélyéből valók. Ez a fürdő a mai kor igényeinek megfelelően berendezve, méltán nevezhető páratlan műremeknek. Buda város visszafoglalása után (1686) kincstári birtokká lett. 1702-ben a kincstártól Ecker (Egger) János vette meg, a kitől — több közbeeső tulajdonos kezén át — Marczibányi István és neje: Majthényi Mária tulajdonában került, a kik azt az 1806. évben örök alapítványként — „pro dote perpetua” — az Irgalmasrendnek adományozták azon rendeltetéssel, hogy a fürdő összes tiszta jövedelme szegény betegek ápolására fordítsassék. Az Irgalmasrend az emberbaráti ügyet szolgáló Császárfürdői kegyesalapítványt házilag kezeli. A Császárfürdő ez idő szerint Budapest első és legnagyobb fürdője, melyben egyszerre több mint ezer ember fürdhet s külföldről is számosan látogatják.

A magyar általános takarékpénztár részv. társaság évi rendes közgyűlést szedőn tartotta meg Podó Jakab igazgatósági tag előlése mellett. A takarékpénztár az elmúlt esztendő kedvezőbb üzletmenetére való tekintettel, a tavalyi 34 koronával szemben 35 korona (7 százalék) osztalékot fizet, továbbá beválasztották az igazgatóságba Stern Armin dr. főv. biz. tagot és végül a fővárosban felállítandó több fiók ügyvitelének ellenőrzésére fiók-felügyeleti tanácsot szervezett, melynek elnökevé dr. Vásonyi Vilmos országgyűlési képviselőt választották meg. A közgyűlés végén Ihrig Lajos dr. részvényes méltatta az igazgatóságnak és a tisztviselők munkásságát és indítványára a közgyűlés köszönetét és elismerését jegyzőkönyvbe foglalta.

Ha hull a hajja, használja a híres amerikai Brool tanár-féle Petrol-balzsamot. Egyedül biztos szer hajhullás és korpaképződés ellen. Az összes amerikai klinikákon állandóan rendelik. Nagy üveg ára 3 kor.

Silány utánzatoktól óvakodjunk. Kapható Petrovics-drogeriában, IV. Bécsi-utca 2. szám.

Diana sósborszesz mint háziaszer kapható az egész országban. Kézzel készült, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes bűsítő. Az összes fodrászüzletekben fejdörzsölésre és borotválkozás után arcfejeskendezésre az urak használják. A fájdalmaikat azonnal csillapítja. Masszírozásra általában minden házban csakis Diana sósborszeszt használnak. Egy üveg 44 fillér.

Szerkesztői üzenetek.

Egy ember halálára. Lendület nélküli, vánszorgó sorok, a legnagyobb jóakarattal sem lehet az ilyet versnek mondani.

Találkozás. Hajlekonyosság és ritmus nélküli nyelven mond el olyan dolgokat, a melyek még szépen elmondva sem hatnának igazán.

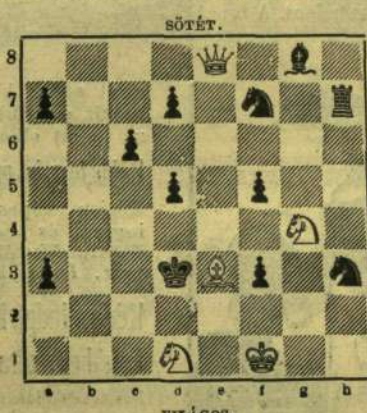
Nem mondta On, szivem. Akkor. Életem. Nem látnak bennük egyebet, mint egyhangú, szentelen prózát: semmi muzsikája a nyelvnek a még kevesebb ritmusa a gondolatnak.

Rab március. Efelé alkalmi verset ilyen időtájban garmada-számra szoktunk kapni, de még nem fordult elő, a mennyire vissza tudunk emlékezni, hogy használható lett volna köztük.

Pohár-dal. Gyarló csinálmány, a papirkosár se szíves veszi be.

SAKKJÁTÉK.

2683. számú feladvány Marin V.-től.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

Az influenza és az ugynevezett meghűléses bajok elhárítása.

Általánosan észlelhető, hogy az influenza jelentősége évről-évre fokozódik, és hogy nemcsak gyakoribb, hanem veszélyesebb is lesz. Főleg akkor, ha az első kör-tünetek elhanyagolásra, illetve késői orvosi tudácskozás miatt a betegség átterjed a légzőszervekre (bronchusok, tüdők stb.).

Ezen utóbetegeket nagyon elősegíti az az influenzával járó általános legyengülés és a vele leggyakrabban kapcsolatos emésztési működészavar, mely étvágytalanságban stb. nyilvánul.

Ha már most az erőbeli állapotot bő táplálással emelni óhajtunk, az sokszor azon akad fenn, hogy a működőképességükben csökkent emésztőszervek a fokozott tápszerbevitelt nem tudják kihasználni, hanem azt megterhelés gyanánt érzik.

Ezért a testi erő megújításának előfeltétele az emésztés.

Serravallo
KINA BORA VASSAL
Kygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszerek gyengélkedők, verszegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.
Külföldi 6000-nél több orvosi vélemény. I. Serravallo, az. és kir. udvari szállító Trieste-Barcelona. Választható a gyógyszerárakban felleltes üvegekben K 2.00, literes üvegekben K 4.80.

Feketére fest * Hőfehérre tisztít
hetenként sok 100 ruhát. naponta átlag 20.000 szallit, kézfél.
Ruhák vegyileg tisztítottak
HALTENBERGER ruhafestőgyárában
KASSA. — Alapítási év: 1810.

A 2665. sz. feladvány megfajtása Schuster Zsigmondtól.

1. B5-c5 — Kd3-e2 (a, b) 1. K lép
2. Fb3-c2 — 1. sz. 2. Fb3-c2 — K-d4
3. Bc5-e6 + matt. 3. Ff4-c3 + matt.

1. Ff4-c3 — Kd3-d4
2. Ff4-c3 — Kd4-d3
3. Fb3-c4 + matt.

A 2666. sz. feladvány megfajtása Erlin Konrádtól.

A feladványak, eredeti állásában, sajnos, mellékfajta van, amelyet Schuster Zsigmond a kiváló feladványkötő vett észre. A szerző ennek folytán a következő javítást tette:
Világos Ka7, világos Be7 és h8-on sötét H áll.

1. Ka7-b6 — Kc4-d4 (a, b) 1. Bf1-g5
2. e2-e4 — f4xe3 (e, f) c, d) 2. Bg7-h6 + matt.
3. Ve1-e2 — Kd4-e4 (a, b) 3. Ve1 + t. sz.
4. Be8xe5 + matt. 4. Vxf4 + stb.

1. Bf1-g5 — Kc4
2. Bg7-h6 + matt. 3. e4-f5 — t. sz.
3. Ve1-e2 — Kc4
4. Be8xe5 + matt. 4. Vxe5 + v. Vxd2 stb.

A 2667. sz. feladvány megfajtása Schuster Zsigmondtól.

1. Va4-b4 — f5-f4 (a, b) 1. Kd4-d5
2. Hc4-b6 + K. t. sz. 2. Hc4-e3 + Kd5-d6
3. Vb4-b2 stb. 3. Vb4-b8 + stb.

1. Kd4-d5 — e5-e4
2. Hc4-b6 + Kd4-d3
3. Vb4-b1 + stb.

A 2669. sz. feladvány megfajtása Schuster Zsigmondtól.

1. Ba3-d3 — c4-d3 1. e4-d3
2. Vd1-b3 + Kd5-c6 2. Vd1-h1 + g3-g2
3. Vb3-b7 + matt. 3. Vh1-g2 + matt.

tési szervek normális munkaképességének helyreállítása. Ily esetben egy alkalmas táp- és erősítőszert használnak, mely az emésztő csatornát nem terheli túl, hanem kíméli és az étvágygerjesztő által, valamint a különben bevitt tápanyagok alaposabb kihasználásával a gyors erősbödést lehetővé teszi, igen ajánlatos.

A Guajacose oly készítmény, mely a fentemlített követelményeknek megfelel és a légzőszervi megbetegedésekre különben is kitűnő hatással van.

Czél szerű összetételben egyesíti a régen bevált Somatose étvágygerjesztő erősítő hatását a Guajacol antiseptikus, gyógyító tulajdonságával, a mely itt a legelőnyösebb alakjában nyújtatik.

Ámbár a Guajacose előrehaladott esetekben is sikeresen alkalmazható, az eredmény természetesen a legkedvezőbbek, ha a szert azonnal a megbetegedés kezdetén használjuk.

Ezért ajánlatos mindjárt az első körös tüneteket (pl. fáradtság, általános bágyadság, kezdődő lázas tünetek stb.) figyelembe venni. Eppen akkor érleli legsebb gyümölcsét a Guajacose használata az

1. B3-d4 + g3-g2 1. Kd5-e6
2. Vd1-a4 + Kd5-c6 2. Vd1-a4 — Kc6-d5
3. Vd1-a4 + matt. 3. Va4-b5 + matt.

A 2670. sz. feladvány megfajtása Marble M.-től.

1. Bb2-g2 — Bh2-g2 1. Kd5-e4
2. Ha4-c5 — Kd5-c4 2. Ha4-c5 + Kc4-f3
3. Fe8-e6 + matt. 3. Fe8-b7 + matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geisz József és Stark Vilmos. — A Budapesti Sakk-kör. — A Budapesti III. ker. Sakk-kör. — Ladányi Antal. — Wysschograd Pál. — Beer Mór. (Budapest). — Németh Péter (Csenger). — Kintz József (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hofbauer Antal (Léptető). — Szabo János (Bukonyi-Szentlászló). — A Győri Sakk-kör. — Székely Jenő. — Mészáros József (Győr). — A Zborói Társaság. — A Kálocai Katolikus-kör. — A Vedeles Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Budaörs). — A Dunaföldvár Egyetemesi kör (Dunaföldvár). — Barcs Mihály (Biharvadászi). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A Leibici Gazdasági Kaszinó. — (Leibice). — Lustyik János és Szivák János (Alberti-Ira). — Csengeri Kaszinó. — Csenger. — Király Mihály (Zenta). — Kunz Rezső (Temesváros).

KÉPTALÁNY.

A 7-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Lóvonatból villamos.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

orvos felügyelete alatt, a kitől nemcsak előrehaladott esetekben kell tanácsot kérni, hanem bármily csekély észlelésnél.

Egészen elvetendő az orvos megkerülése és az önzkezelés oly szerrekl, melyeket gyakran hirdetnek túlzott dícsérettel, de melyek gyakorlatilag értéktelenek.

Ezekkel ellentétben a Guajacose czél szerű összetétele és sikerei alapján az orvosi körökben folyton növekedő elismerésnek örvend.

A Guajacose hatása többnyire az étvágy fokozódásában, jobb táplálkozásban és az egész test erősbödésében, az izomzat fejlődésében, súlygyarapodásában, továbbá a köhögés csillapításában, a köpet kevesebbedésében és a többi körös tünet elmulasztában mutatkozik.

A készítmény üvegeként 4 koronáért az összes gyógyszerárakban megkapható, illetve gyorsan beszerezhető. Tessék a védett névre és az eredeti csomagolásra ügyelni.

Világot uraló két elválaszthatatlan fogalom a szépség és a

Leichner-féle arc- pudor

a legjobb és legálmatlanabb arc-puder, az arcnak ude, rózsaszínű és friss, fiatalos színt ad, nem vehető észre azon, a ki használja.

Használjon híres jelzéseket: Leichner-Hornelpuder M. 3 és 1.80. A-pa-sia-puderje M. 4. Mindig csak Leichner-féle pudert kérjünk kapható zart dobozokban minden üzletben és a gyárban: Leichner L. Berlin S.W. Schützenstrasse 31.

Eredetije
Egyedül gyártják: Bergmann & Co. (Leichner) Berlin S.W. 31.

FOULARD-SELYEM

méterenként 1,15 koronától feljebb bluzokra és ruhákra. Bér- és vámmintve a megrendelőhöz szállítva. Gazdag mintagyűjteményt postafordultával küld Henneberg selyemgy. Zürich.

A Bór- és Lithion-tartalmú vasmentes gyógyforrás
Salvator
kitűnő sikerrel használják vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és közhvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!
Kapható áruházaikban és kávéházakban vagy a Selyem-Lipóci Salvatorforrás-Vállalatnál Budapest, V. Radóczy-utca 3.

BRATSKA
használik az egész földkerekségen egyetlen megbízható és bevált magyar gyártmány.

Kapható mindenütt 60 F, 1 K 10 F és 2 K 20 F-ért

LEGFINOMABB AZ EZÜSTÜSTBEN FŐTT

Málnaszörp
GESSLER SIEGFRIED
BUDAPEST, ALTVATER-LIKÖRGYÁRÁBOL.

SANITAS
SZOBAGÖZFÜRÖ
horzasson tölem azonnal
8 napi próbára
aki csúsz, közhvény, ischias bántalmait ellen már mindent próbált eredménytelenül. Kapható havi részlettelre osztva. Ismertető könyv ingyen és bérmentve. — FÖRSTER ALADÁR, Budapest, VII. 17. Alsóerdősor 30. szám.

SVAICI SELYEM-nél jobb :: nem létezik!

Kérjen mintákat tavaszi és nyári újdonságainkról ruhára és blúzra: Diagonale, Crépon, Surah, Moire, Crêpe de Chine, Foulards, Mousseline 120 cm. széles méterenként 1,20 koronától kezdve, fekete, fehérben, egy színűben és színesben, továbbá himzett blúzok és ruhák batisztból, gyanjából, vászonból és selyemből. Csakis garantált szőlő selyemszöveteket árusítunk közvetlen magánosoknak bérmentve és elvámolvá a lakásba.

SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svacez.)
Selyemkivitel. — Királyi udvari szállító.

FELÜLMULHATATLAN,

mert asszonyok, leányok tiszta, fiatal, üde arcot kapnak pár nap alatt, ha a mármárosi

LILION-ARCZENŐCSÖT

használik. Nem szabadna oly hűsnek lennie, a hol este, reggel nem mármárosi

LILION-SZAPPANNAL

mosakodni. Kis tégely 1 korona. Nagy tégely 2 korona. Szappan 80 fillér. Lilion-puder (3 színben) 1 korona 20 fillér. — Egyedül készítő:

Dr. REISMAN ÖDÖN
gyógyszertára, Mármaros-sziget, Erzsébet-főter 11.
Postai rendelések még asnap elintéztetnek.

Ha fáj a feje ne tévózzék, hanem használjon azonnal **Beretvás pastillát**
mely 10 perc alatt a legmákosabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. * * * * * Orvosok által ajánlva. — Három dobozát ingyen postal szállítják.

KALODONT LEGJOBB FOG-KRÉM 60 Fillér

A GÁBOR FIU-INTERNÁTUS a nagy vakácziót

ismét Franciaországban, a Mont Blanc alján, Chamonix mellett fekvő Servozban fogja tölteni. A nyári program legérdekesebb pontja a Gábor-Internátusban már hagyományossá vált kétéltűs gyalogvándorlás ez idén a vakáció elejére van tervezve a következő utirányban: Como - Lugano - Lago Maggiore - Orta - Vallo - Alagna - Valtournanche (a Monte Rosa déli tővének) - Aosta - Grand St. Bernard - Martigny - Col de Balme - Argentière - Chamonix - Servoz. Internátusi díj az utazás és kirándulások költségeivel együtt 650 korona. Az intézet köteleke nem tartozó növendékeket a nyaralásra május 15-ig lelet bejelenteni (Budapest, VI., Munkácsy-utca 21. szám) Telefon 9000.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

Beregmege.

gyomor, belek, húgyhólyag a különösen a légzőszervek káros bántalmait igen jó hatással még akkor is, ha vérsékes esete forog fenn. Megrendelhető: EDESKUTY L.-nél Budapesten és a forrás kezelőegységénél Munkácsón.

Téli fürdőkúra.

A Budai Szt.-Lukácsfürdő

Nagy-szállodájában és Thermal-szállodájában lakás teljes ellátással naponta 10 koronától feljebb. Minden szobától fűtött folyosók vezetnek az iszapfürdőkhez. Természetes forró-melek kénos források, iszapbortogatások. Prospektet küld a Szt.-Lukácsfürdő Részvénytárs. Budapest, Budán.

MATTONI GISSHUBLER

PARK-CLUB

használat. Főraktár BAYER ANTAL győgytára Budapest, Andrássy-út 84. sz. — Kapható azonnali Karschmaroff. — Lux, Nera, Molnár és Moser és Utasi utóda drogériáiban.

Halovány hölgyek és urak a Grolich-féle Rydyol

(ezelűt elővezése Grolich-féle Rózsaharmon) használata által gyengéd rózsaszínű nyervek. Egyetlen csipet kis szivacs-kára kell önteni a szaroz szétöröszöl. Egy-szeri használat után gyengéd rózsaszínű keletkezik az arcon. Többszöri használat után ez a szín erősebb lesz a különösen este érvényesül kiváló módon. Májában áll tehát trézés szerint világosabb vagy erősebb arczsaint viselni, anélkül, hogy legkevésbé is féltene kellet, hogy a Grolich-féle Rydyol a bőrt megtámadná, mert feltétlenül ártalmatlan.

A Grolich-féle Rydyol tartós és csak mosással távolítható el használatban pedig káros. Váskrásnál tessék a csepe ügyelni, mert máris vannak silány utánzatok. Egy zold pecsétet eredeti íveg ára K 1.80 (porto külön). Szétküldési hely, a hová a megrendelések küldendők: JOHANN GROLICH vegyi-kosmetikai laboratoriuma a felelő angyalhoz Bérmann. Főraktár Budapesten: Török József, Király-utca, Egger Nádor-gyógytára Váci-körút 17. Molnár és Moser drogéria, Korona-herceg-utca 11., Deák-utca Király drogéria, V. Fűrdő-utca 10., Lux Mihály drogéria, IV., Múzeum-körút 7. sz.

KÜLÖNLEGESSÉGI GÉPEK

Cementtörcserepek Cementtörőbűk Cementlapok Cementfalozóegység Cementalakógépek előállítására.

FORMÁK Vízvezetékcsövek Kétfázisú szilok előállítására. Ablakkeretcsövek Kátrókóvek stb.

Különlegességi gépgyár Dr. GASPARY & Co.

MARKRANSTADT Leipzig mellett. Levelezés minden nyelven.

228. sz. Árjegyzék díjmentesen.

PETROL BALSAM

Megviszálta Bool tanár és rendelte a közvetlenül importált amerikai Petrol-Balsamot mely 3 üveg elhasználása után végleg megszűntette a hajhullást, korpaképződést; a haját bárányosimává és hullámossá tette. Száraz és zsíros hajnak. Egy nagy üveg ára 3 K. — Kapható: PETROVICS DROGERIA Budapest, IV. ker. Bécsi-utca 2. szám. 0000

TÖRLEY PEZSGŐ

Ha őszül a haja, ne használjon mást, mint a STELLA-HAJVIZET

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 K.

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerháza, Budapest, V.49. Szabadság-tér, Sétány-n. sarok.

WEBER-KÁROLY TÁRKERTÉSZ ROZSÁTELEP-ÜJÖNÖCS és DISZFALSKOLA-TULAJDONOS BÉRMANNMEYEREN BUDAPEST-MELLETT

OLBRICH-féle utazásicikkek

elsőrendűek! Bpest, Teréz-körút 6 Telefon 80-41. Árjegyz. ingy.

SOHA

ezélszerűbb újonságot nem láttam! kiált föl minden háziasszony kia

Hamurostát

kipróbálta! — Tiszta, gyors, kényelmes, tűbiztos és óriási időmegtakarítást jelent. A fűtatás, lóbalás felesleges;

amit eddig két napig vasalt, ezentel egy nap alatt elkészül.

Hálás lesz, ha megkísérli. Kérjen képes leírást ingyen és bérmentve Müller H.-tól, Budapest, Aranykő-n. 8.

Kérje minden háztartási üzletben. Ára K 2.80.

Postai szétküldés utánvétellel, v. a pénz előzetes beküldése ell.

SZŐLŐOLTIVÁNY,

szőlővesszőről és borról nagy és bérmentve küldöm meg képes árjegyzéket ingyen a ki címét tudatja. Ezen könyvet meg az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést és e mellett sok szőlőket van benne. Szőlőoltiványokból és más egyéb európai és amerikai sima és gyökerez vasszókól, a világhírű Delawaréból alandós több millió készlet eladó, olesó ár mellett. Több ezer előismerővel, kére több hercegi és grófi uradalomtól. Cím: SZÜCS SÁNDOR FIA szőlőlepe Bihardósszeg.

Ridikul

a legnagyobb választékban kapható

Papek József

Budapest, VIII., Rákóczi-út 15.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Divatos női kizításkák kizárólag jobb minőségben.

bőrűdös és finom bőrű készítmények

Legelősebb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben TOTH JÓZSEF gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.

!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!! Vizontelárusítók kerestek.

Tifania

Gyorsgőzmozgógépek, ruhamángorlók, facsarók
utóérhetetlen minőség és teljesítményesség tekintetében! Legelőszőbb árak. Katalógus ingyen és bérmentve. Képviselek keresztetnek.

TITANIA-MŰVEK, WELS 9 Ob.-Oest.
Magyarországi vezérképviselő: Takács Oszkár, Budapest.
VI., Nagymező-utca 49. szám.

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatáson szer
étvágytalanság, rendet-
len emésztés és gyomor-
gyengeség ellen.

Étkoradé közben véve, megőv a gyom-
mortalheléstől. Egy üveg ára
3 kor. 20 fill.

12293 Kapható:
minden gyógyszerárban
valamint

ROZSNYAY MÁTYÁS
gyógyszerárban
ARAD, Szabadság-tér.

NAGYENYED= re
Alsóféhér m.

GYÜMÖLCSFACSEMÉTEK
Székelyföldi díszeserjék, tülevelesek, kert-
támaszok, boggyógyümölcsűek stb. stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK.
(I. sima áru, európai és amerikai sima
gyökerező vesszők. (Öktató díszárjegyek
kiváratra ingyen.)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Telt kebel elérésére.

Szép kebel szerze-
ni, ma már nem kö-
pez tutót a hölgy-
világ előtt, a mióta
a „Pillules Ori-
entales” (ke-
leti labdacsek) es-
csodálatos ha-
tása ismeretes.
Ezek a pillulák
valóban azon tulaj-
donsággal bírnak,
hogy a
kebelt kifejlesztik, megszűrik a szű-
kületét, és úgy a nyak és
vállcsontok árgest megcsúsztatják
az által, hogy a kebelnek kecses
teltséget kölcsönöznek a nélkül,
hogy a derekat kibővítenék. A
keleti pillulák főleg keleti nő-
rövidkivonatból készülnek, a szű-
kületet azáltal teljesen mente-
sek. Hatását nem szabad hasonl-
oztatni más külső vagy belső hasz-
nálatra szolgáló szerrel összeha-
rúzva. Egy több mint 20 évi
eredmény a „Pillules Ori-
entales” hírnevét megerősítette annyira,
hogy úgy a fiatal lányoknak,
mint az asszonyoknak az egyedül
származó arra, hogy telt, szilárd
kebelre tegyen szert. Könnyű és
diszkrét kezelés, tartós eredmény
már 2 havi használat után. Egy
üvegcseke használata utasítással
6.45 kor., utóvéttel 0.75 kor. Pé-
raktár Budapest Török József
VI., Király-utca 12. Prágában
Fr. Witek & Co. Wassergasse 19.

Butor
izléses és szolid kivitelben
teljes lakberendezések kész-
pénz vagy részletre kapható

Sárkány J
busztoriparosnál, Budapest,
VII., Erzsébet-körút 26. sz.
műhely és raktár.

+Soványosság.+
Szép, telt testidomokat, gyönyörű
kebelt overbet a törvényileg védett,
„BUSTERIA” erőporunk ál-
tal, arany éremmel kitün-
tetve: Párisban 1900, Ham-
burgban 1901, Berlinben 1903.
Húzás 6-8 hat alatt egész 30 fontig.
Szigorúan szolid, nem ártí-
tas. Számos köszönetnyilvánítá-
s, lobozza használati utasítá-
sával 2.75 K. A pénz postautal-
ványon beküldése, vagy utánvét
mellett, beleértve portó is. Hygie-
nische Institut Dr. Franz
Steiner & Co., Berlin 57.
Königsplatz 57. 66. Levelet
Magyarország részére: Török J.
gyógyszerár Budapest, VI.,
Király-utca 12. szám.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári időnyire. ::

Egy szelvény :: 1 szelvény 7 K
3-10 méter hosszú 1 - 10 -
elegendő teljes férfiruhához 1 - 12 -
(kabát, nadrág és mellény) 1 - 15 -
1 - 17 -
1 - 18 -
1 - 20 -

ára csak :: 1 - 20 -

Egy szelvényt fekete szalonkabáthoz 20.- K-ért, éppúgy fel-
öltőszöveteket, tuti-talodent; selym-kamagant gyári árakon kűd
a mindenütt ismert megújító és szolid posztgyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 126
Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyére szolgál mindeneknek, ha szövetszű-
letét direkte a gyártás helyén Siegel-Imhof cég-
nél rendel. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb
választék a legújabb szövetelekből.

„SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK!”
Bármily megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

Califig

kellemes, hatásos hashajtószer
felnőtteknek és gyermekeknek
egyaránt.

Enyhe és biztos hashajtó, hafását orvosok
többszörösen kipróbálták, ezért a „Califig”
néven ismert Kaliforniai Fügeszörp tisztá-
sága és rendkívül jóhatású tulajdonságai-
nál fogva állandó vagy múló székrekedés,
emésztési zavarok és étvágytalanság esetén
orvosok által ajánlott, szívesen használt szer.
Különösen kell ügyelni a „Califig” védjegyre.

Minden gyógyszerárban kapható. Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor.

12. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 20.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Kiadói hivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:	Egész évre — 16 korona.	A „Világkronika”-val negyedévenként 80 fillérrel több.
	Félévre — 8 korona.	
	Negyedévre — 4 korona.	

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

AUGIER.

MAUPASSANT.

CHOPIN.

GOUNOD.

WATTEAU.

HUGO VIKTOR.

PÁRISI SZOBROK.

Halljuk ama szeplős hölgyeket

kik arcukról egész egyszerűen lemosnák az összes szeplőt és pattanást a DIANA szappan és DIANA krém segítségével.

KÖSZÖNŐ LEVELEK:

Igen tisztelt Gyógyszerész ur
Ne vesse meg az én elismerő levelem, de nem tudom másként meghálálni azt,
hogy a Diana krémje minden szeplőmet eltávolított. Különben nem volt semmi
szépégim rajtam, de az a sok szeplő egészen eltörölte az arcomat, s azt hiszem
a fő n. egy nőnél, hogy az arcbőre sima és fehér legyen. Egész életemben hála-
fogok Önre gondolni. Üdvözlé
Hans Grete Sängerin.

Tekintetes ERENYI uram
Ha lehet, küldjön utánvételt 4 darab Diana-szappant, mert már elfogyott a másik
3 darab és én annyira megszoktam már a Diana szappant, hogy nem is tudnék más
szappannal mosakodni. Díszetere valhat ez a szappan, mert mióta ezzel mosakodom,
nincs egyetlen szeplőm sem és bővőm is az arcrom. Amikor a Diana-krémet kez-
tem használni, először nagyon megijedtem, mert egészen lehámlt a bővőm, de utána
annál szebb lett az arcom. Mindenkinek örömmel ajánlom a Diana-szereket. Azonnali
szállítást kér
Kelemené.

Tisztelt ERENYI ur!
Az általam gyógyszerárban nem kaptam Diana-pudert. Ön pedig azt írja, hogy ta-
nácsos gyengén be-puderezni az arcot, különben 2 doboz fehér pudert szarvasbőrrel és
mútan úgyis egy a pora, tessék hozzácsomagolni 3 darab Diana-szappant is. Ha van
valami jó mitesszer-írta, úgy küldjön ezt is, de csak Erenyi-fele legyen és ne kerül-
jön többé 2 koronánál. Megint csak azt mondom, hogy a legjobb szeplő elleni szer az
Ön Diana-krémje és Diana-szappanj, mert az én szeplős arcomat valami bámulat-
os módon megszépítették az Ön szerai.
Teljes tisztelettel Ludwig Sarolta.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan;
amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-
szinű arcbőrnek, amely szín olyan nők arcán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli
használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra)
1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt
(fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5.
(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvételt eszközöltek.)

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.